

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

REDACTIE : RIDDER RENE VICTOR, HOOFDREDACTEUR

E. BOONEN, C. CAENEPEEL

REDACTIEADRES : PROF. MR. RIDDER RENE VICTOR, BRITSELEI 40, 2000 ANTWERPEN

DE EVOLUTIE VAN DE RECHTSPRAAK INZAKE LICHAMELIJKE SCHADE OF DE LICHAMELIJKE SCHADE IN CIJFERS

Ten verfolge op de eerste gelijknamige bijdrage betreffende de in 1976 uitgegeven of gewezen beslissingen (R.W., 1977-78, 1537 e.v.) wordt hierna een overzicht gepubliceerd van alle in de loop van 1977 in de voornaamste gespecialiseerde tijdschriften verschenen beslissingen, waarin sprake is van voor lichamelijke schade toegekende bedragen. Bovendien worden vermeld alle onuitgegeven uitspraken die ons werden meegedeeld.

Het blijft de bedoeling jaarlijks in alle objectiviteit alle ons bekende vonnissen en arresten in tabellen te publiceren. Ten einde een zo ruim mogelijk overzicht te verkrijgen stellen wij het op prijs door de lezers in het bezit te worden gesteld van recente uitspraken met cijfergegevens (te zenden aan het adres van de redactie).

Deze bijdrage handelt over de evolutie van de rechtspraak inzake schadebedragen. Het spreekt echter vanzelf dat in vergelijking met de vorige tabellen op één jaar tijd geen evolutie vastgesteld kan worden. Eigenaardig is echter wel dat bij vergelijkingen op langere termijn onmiddellijk de bedenking naar voren treedt dat ook daar de evolutie bijzonder traag verloopt, terwijl men toch bij het lezen van sommige uitspraken uit de inflatiejaren 1974 en 1975 de indruk kreeg dat de toegekende bedragen dezelfde inflatoire stijging toonden als de kleinhandelsprijzen.

Een vergelijking tussen de periodes 1971-73 en 1975-77 leert b.v. dat het gemiddelde van de vergoedingen voor vermengde materiële en morele schade bij een blijvende invaliditeit van 1 tot 4 % slechts met amper 5 % steeg. Voor blijvende ongeschiktheid van 15 tot 24 % daalde het gemiddelde zelfs.

Uit de onderstaande vergelijkende tabel kan men de evolutie van het gemiddelde van de per punt toegekende bedragen aflezen voor blijvende arbeidsongeschiktheid van 1 tot 24 % (voor invaliditeit van 25 % en méér beschikken wij over te weinig uitspraken om een ernstig gemiddelde te berekenen). In de berekening van het gemiddelde werden niet de bedragen opgenomen die werden toegekend in gevallen waarbij door de rechter rekening moest worden gehouden met allerlei concrete omstandigheden die, daar ze aan het slachtoffer eigen waren, hem ertoe hebben aangezet af te wijken van de

gebruikelijke normen ; evenmin werden in de berekening opgenomen de bedragen die vastgesteld werden als vergoeding voor een vermengde morele, materiële én esthetische schade, noch met bedragen die gezamenlijk voor blijvende en voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid werden toegewezen. Verder werden nog uit de berekeningen verwijderd vergoedingen toekomend aan slachtoffers van minder dan 18 jaar en van meer dan 60 jaar, alsmede aan huisvrouwen.

	18-60 j.			
	1-4 %	5-9 %	10-14 %	15-24 %
1971-73	14.025	16.045	19.016	24.103
1972-74	14.794	16.393	21.233	24.534
1973-75	14.592	17.500	21.000	23.067
1974-76	14.677	19.294	22.250	21.500
1975-77	14.727	19.333	20.940	20.075

Het aantal uitspraken waarover we beschikken — 125 in aantal — is te gering om aan deze statistiek enige wetenschappelijke waarde te hechten. Nochtans duidt ze er wel op dat bij minnelijke besprekingen tussen advocaten onderling of tussen raadslieden en verzekeraars meestal al te hoge vergoedingen worden gevorderd en vaak ook toegekend.

Hetzelfde blijkt trouwens ook uit de onder nr. 22 vermelde uitspraken, gevelde in 1977 : van deze vijftien — niet geselecteerde — uitspraken zijn er nog steeds vijf waarbij slechts 15.000 fr. per punt wordt toegekend voor blijvende invaliditeit gaande van 3 tot 13 % aan slachtoffers van 14 tot 58 jaar, terwijl het in 1977 en a fortiori in 1978 haast uitgesloten was in wederzijds overleg een vergoeding voor een vermengde morele en materiële schade vast te stellen op 15.000 fr. per punt. Slechts in één van de vermelde uitspraken wordt 25.000 fr. toegekend, terwijl in alle overige uitspraken lagere bedragen worden opgenomen.

In 1978 schijnt dezelfde trend, nl. toekenning van 15.000 fr. vooral voor de lagere graden van invaliditeit, te

blijven bestaan. Zo werd dit bedrag toegekend door de Politie-rechtbank te Tongeren op 17 januari 1978 voor 2 % aan een huisvrouw van ongeveer 40 jaar en door de Correctionele Rechtbank te Tongeren op 12 januari 1978 eveneens voor 2 % aan een mecanicien, leeftijd onbekend.

Het Hof van Beroep te Gent schatte op 18 januari 1978 de vermengde materiële en morele schade van een 62-jarige zelfstandige mecanicien met 30 % fysiologische en 50 % beroeps-ongeschiktheid *ex aequo et bono* op 500.000 fr.

Hetzelfde hof oordeelde op 17 februari 1978 dat de blijvende ongeschiktheid van 25 % van een politie-inspecteur van 52 jaar moest worden vergoed met 450.000 fr., dus 18.000 fr. per punt.

Inzake vergoedingen voor morele schade bij overlijden van een der echtgenoten kan ook opgemerkt worden dat vaak te hoge bedragen worden gevorderd : terwijl meestal 200.000 à 250.000 fr. en zelfs méér wordt gevorderd voor deze schade-post, moet men vaststellen dat de rechter slechts in gevallen waar rekening moet worden gehouden met uitzonderlijk tragische omstandigheden, meer dan 150.000 fr. toekent.

Indien we, zonder rekening te houden met slachtoffers of eisers van meer dan 65 jaar, noch met slachtoffers die aan een voorbestaande pathologische toestand leden, noch met ongevallen gebeurd in uitzonderlijk tragische of andere bijzondere omstandigheden, een vergelijking maken tussen de gemiddelde schadevergoedingen van de verschillende opeenvolgende periodes van drie jaar, merken we uiteraard dat er een stijging is geweest in deze bedragen ; het gemiddelde blijft echter lager dan 150.000 fr.

De stijging is bijzonder constant te noemen ; de evolutie is nl. als volgt :

1971-73	129.545
1972-74	134.615
1973-75	136.250
1974-76	138.250
1975-77	141.000

Aangenomen dat de evolutie dezelfde constante stijging zal blijven vertonen, kan men aannemen dat in de periode 1977-79 het gemiddelde 147.000 fr. zal bereiken.

De 20e kamer van de Correctionele Rechtbank te Brussel oordeelde inmiddels op 10 februari 1978 een vergoeding van 125.000 fr. redelijk en billijk, zelfs gelet op de tragische omstandigheden van het overlijden van het slachtoffer, zijn leeftijd (39 jaar) en het feit dat hij een minderjarige zoon achterlaat.

Wat de extrapatrimoniale schade gedurende de tijdelijke arbeidsongeschiktheid betreft, zoeken wij in de rechtspraak van 1977 vergeefs naar die hoge vergoedingen van 250 tot 500 fr. per dag die men regelmatig ontmoet in schade-eisen of conclusies. Nog steeds ligt in 1977 het gemiddelde lager dan 200 fr.

Het blijft slechts uitzonderlijk dat hogere bedragen worden toegekend. Zo het arrest van het Hof van Beroep te Gent van 28 februari 1977 dat 246 fr. per dag verleende, gelet op de aard en de pijnlijkheid van de ondergane behandelingen : een laparotomie, hechting van darmscheuren, suturatie van wonden in het aangezicht en aan de oogleden. Ook te Kortrijk wordt sinds verscheidene jaren zowel door de Correctionele als door de Burgerlijke Rechtbank doorgaans 7.500 fr. per maand (= 250 fr. per dag) toegekend, echter wel beperkt tot de dagen in het ziekenhuis, terwijl de morele schade gedurende het resterende gedeelte van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid op 5.000 fr. per maand wordt geraamd.

De Waalse rechtbanken, zoals Bergen, Hoei en Charleroi daarentegen schatten de morele schade gedurende de tijdelijke arbeidsongeschiktheid vaak op meer dan 200 fr. Het is trouwens een algemene vaststelling dat vele Waalse magistraten vrijgevinger zijn dan hun Vlaamse collega's : zo kende de Correctionele Rechtbank te Hoei op 28 mei 1976 30.000 fr. per punt toe aan een onderwijzeres met 10 % blijvende ongeschiktheid, terwijl door dezelfde rechtbank onlangs op 24 februari 1978 de materiële schade van een handarbeider ten gevolge van 3 % blijvende invaliditeit vergoed werd door middel van een kapitalisatieberekening.

Opvallend is ook dat de rechtbanken minder dan voorheen geneigd schijnen te zijn bij kapitalisatieberekeningen voor de vergoeding van de materiële schade ten gevolge van overlijden of blijvende invaliditeit rekening te houden met toekomstige loonstijgingen. Als regel geldt het basisinkomen op de datum van de uitspraak en latere loonsverhogingen worden niet als zeker en actueel aanvaard. Uitzondering hierop vormt nogmaals de reeds vermelde uitspraak van de Correctionele Rechtbank te Hoei van 24 februari 1978 die rekening houdt met een verhoging van 15 % van het basisloon ten einde de toekomstige indexaanpassingen en de geldontwaarding te compenseren. Aangezien echter het inkomen waarop de kapitalisatie berekend werd het basisinkomen arbeidsongevallen, nl. de 12 maanden voorafgaand aan het ongeval, was en het ongeval op 13 juni 1973 plaatshad, kan geredelijk aangenomen worden dat het effectieve loon op de datum van de uitspraak in werkelijkheid nog hoger lag dan het door de rechtbank als basisloon aanvaarde bedrag.

J. SCHRYVERS

A. OVERLIJDEN

1. Morele schade echtgenoten
2. Morele schade kinderen
3. Morele schade ouders
4. Morele schade zijverwanten
5. Morele schade grootouders
6. Tafels — basisinkomen
7. Onderhoudskosten
8. Materiële schade ouders voor verlies kind
9. Materiële schade voor verlies huisvrouw
10. Post- en extra-professionele schade
11. Ex haerede

B. BLIJVENDE INVALIDITEIT

20. Kapitalisatie — basisinkomen — tafels
21. Morele schade bij kapitalisatie van de materiële schade
22. Vermenging of afzonderlijke forfaits
23. Materiële schade huisvrouw
24. Extra- of postprofessioneel
25. Esthetische schade
26. Andere rechtsheden dan het slachtoffer

C. TIJDELIJKE ARBEIDSONGESCHIKTHEID

30. Materiële schade — loonbasis (bruto of netto)
31. Morele schade
32. Materiële schade huisvrouw
33. Schooljaarverlies

D. 40. Diversen

A. OVERLIJDEN

1. MORELE SCHADE ECHTGENOTEN

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep	Vergoeding
Corr. Hasselt 2 — 20 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	21 M	beroepsmilitair	150.000
Corr. Brussel 21 — 14 dec. 76 B.A. 76/831	24 M	arbeider-loodgieter	150.000
Hof Antwerpen 6 — 16 apr. 75 RGAR 9749	31 M	bediende	150.000
Hof Gent 8 — 19 mei 76 R.W. 1976-77/313 Rekening houdend met de omstandigheid dat eiser gedurende 4 weken de doodstrijd van zijn echtgenote heeft meegemaakt. In eerste aanleg 200.000 (Corr. Gent, 21 okt. 1975, R.W., 1975-76/150).	± 33 V	huisvrouw	150.000
Hof Gent 11 — 24 mei 76 R.W. 1976-77/238 Inbegrepen de morele schade voor verlies van zoontje en van schoonvader	37 V	huisvrouw	250.000
Hof Luik 4 — 30 okt. 75 RGAR 9709	?	?	150.000

2. MORELE SCHADE KINDEREN

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep	Leeftijd kind inwonend (+) of niet inwonend (—)	Vergoeding
Corr. Turnhout — 17 jun. 77 RGAR 9821 Toegekend wegens het gelijktijdig verlies van beide ouders.	19 M 22 V	—	1 1/2 +	2 x 125.000 = 250.000
Corr. Hasselt 2 — 20 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	21 M	beroepsmilitair	1/2 j. +	100.000
Corr. Brussel 21 — 14 dec. 76 B.A. 76/831	24 M	arbeider-loodgieter	? +	75.000
Hof Antwerpen 6 — 16 apr. 75 RGAR 9749	31 M	bediende	2 minderj. +	75.000
Hof Gent 8 — 19 mei 76 R.W. 1976-77/313 In eerste aanleg 100.000 (Corr. Gent, 21 okt. 1975, R.W., 1975-76/150).	± 33 V	huisvrouw	3 minderj. +	60.000
Hof Gent 11 — 24 mei 76 R.W. 1976-77/238 Inbegrepen de morele schade voor verlies van broertje en grootvader.	37 V	huisvrouw	2 minderj. +	100.000
Hof Luik 4 — 30 okt. 75 RGAR 9702	?	?	?	50.000

3. MORELE SCHADE OUDERS

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Inwonend (+) of niet inwonend (—)	Vergoeding
Hof Gent 8 — 17 mei 77 <i>Onuitgegeven</i> Het kind overleed in het bijzijn van de moeder.	3 M	+	80.000 aan de vader 125.000 aan de moeder
Hof Gent 8 — 26 apr. 77 <i>Onuitgegeven</i>	16 V	+	80.000
Corr. Luik 12 — 21 dec. 76 B.A. 76/835	21 M	+	125.000
Corr. Hasselt 2 — 20 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	21 M	—	40.000 aan de vader 100.000 aan de moeder
Rb. Antwerpen 4 — 7 dec 77 <i>Onuitgegeven</i>	21 M	+	100.000
Hof Antwerpen 6 — 16 apr. 75 RGAR 9749 Het slachtoffer was niet inwonend, maar werkte actief mee in de zaak der ouders.	31 M	—	50.000

4. MORELE SCHADE ZIJVERWANTEN

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Leeftijd zijverwant inwonend (+) of niet inwonend (—)	Vergoeding
Hof Gent 8 — 17 mei 77 <i>Onuitgegeven</i> De morele schade van een broertje van 5 maanden oud, dat geen besef heeft van het gebeurde, is niet voor waardering vatbaar.	3 M	5 j. + 5 maanden +	25.000 0
Hof Gent 8 — 26 apr. 77 <i>Onuitgegeven</i>	16 V	9 en 17 + 21 en 23 —	10.000 5.000
Corr. Luik 12 — 21 dec. 76 B.A. 76/835	21 M	? + ? —	40.000 20.000
Corr. Hasselt 2 — 20 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	21 M	5, 15 en 18 — 22 —	15.000 (ongehuwd) 5.000 (gehuwd)
Rb. Antwerpen 4 — 7 dec. 77 <i>Onuitgegeven</i> Aan een gehuwde en naar Gr.-Brittannië uitgeweken zuster kan in billijkheid geen morele schadevergoeding worden toegekend.	21 M	? + ? —	30.000 0
Hof Antwerpen 6 — 16 apr. 75 RGAR 9749	31 M	? —	15.000

6. TAFELS — BASISINKOMEN

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep	Tafels (D = Dillaerts L = Levie)	Basisinkomen (N = netto B = bruto)
Corr. Hasselt 2 — 20 mei 77 <i>Onuitgegeven</i> De rechtbank houdt alleen rekening met de inkomstenstijging tussen het overlijden en de datum van de uitspraak. De lucratieve levensduur wordt berekend tot 55 j. zijnde de pensioengerechtigde leeftijd van een beroepsmilitair. Van het 56e tot 65ste jaar worden de inkomsten geraamd op 120.000 fr., te verminderen met 40 % eigen onderhoud. Het aldus bekomen jaarinkomen wordt vermenigvuldigd met 7,2688, zijnde de coëfficiënt voor een duurtijd van 9 jaar ; er wordt echter niet verdisconteerd wegens 35 jaar vervroegde uitkering.	21 M	beroepsmilitair	D 4,5 % 55 j.	225.000 N
Corr. Brussel 21 — 14 dec 76 B.A. 76/831 De rechtbank weigerde in het loon, vastgesteld op datum van overlijden, verhogingen te begrijpen die slechts later zouden zijn verworven ; evenmin werd rekening gehouden met de geldontwaarding.	24 M	arbeider-loodgieter	D 5 % 65 j.	190.417 N
Hof Antwerpen 6 — 16 apr. 75 RGAR 9749 Extra voordelen, waaronder de beschikking over een auto-voertuig van de firma, worden geraamd op 3.000 fr. p/maand. Het basisinkomen op het ogenblik van het overlijden wordt verhoogd met 10 % per jaar tot op de dag van de uitspraak, nl. met een totaal van 37,5 %, rekening houdend met de zekere verhoging van het basisloon. Voor de periode na de uitspraak wordt het basisinkomen niet verhoogd.	31 M	bediende	D 4,5 % 65 j.	204.636 N
Hof Antwerpen 17 apr. 75 RGAR 9750 Berekening geschiedde op nettobasis, echter met voorbehoud aan de weduwe om een bijkomende vordering in te stellen na een nauwkeurige begroting van het door haar eventueel geleden verlies door het niet meer betalen van de sociale bijdragen, alsmede na het voorbrengen van het bewijs van de door haar betaalde belastingen op de toegekende vergoedingen.	32 M	officina-apotheker	D 5 % 65 j.	372.434 N
Hof Luik 2 — 20 maart 75 RGAR 9715 (feb) Het is niet gerechtvaardigd de toekomstige loonsverhogingen in aanmerking te nemen ; deze blijven aleatoire en de economische omstandigheden laten moeilijke tijden van werkloosheid voorzien.	41 M	arbeider	L 5 % 65 j.	350.000 B-10 %
Hof Luik 4 — 30 okt. 75 RGAR 9702 Berekening op brutobasis aangezien de weduwe een gedeelte der sociale voordelen verliest en anderzijds de vergoeding belastbaar zal zijn.	?	?	?	267.751 B

7. AFTREK ONDERHOUDSKOSTEN

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep gezin	Samenstelling (N=netto)	Basisinkomen B = bruto F = forfaitair	Onderhoudskosten
Corr. Hasselt 2 — 20 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	21 M	beroeps- militair	echtg. + kind	225.000 N	35 % tot 55 j. 40 % tot 65 j.

Corr. Brussel 21 — 14 dec.76	24M	arbeider- loodgieter	Echthg + kind	275.668 N	30 %
B.A. 76/831					
Eigen onderhoudskosten worden berekend op het gecumuleerd inkomen (190.417 + 85.251).					
Hof Antwerpen 6 — 16 apr. 75	31 M	bediende	echthg. + 2 kinderen	204.636 N	30 %
RGAR 9749					
Hof Antwerpen 17 apr. 75	32 M	officina- apotheker	echthg. + kind	372.434 N	30 %
RGAR 9750					
Hoewel de weduwe een eigen beroep had, oordeelde het hof dat het eerder twijfelachtig was dat ze haar werk gehandhaafd zou hebben, gelet op de drukte en het normaal inkomen van een apotheker, zodat de aftrek voor eigen onderhoudskosten niet berekend werd op de gecumuleerde inkomsten.					
Hof Gent 8 — 19 mei 76	± 33 V	huisvrouw	echthg. + 3 kinderen	150.000 F 90.000 F	50.000 F
R.W. 1976-77/313					
Het verlies van economische waarde wordt op 150.000 fr. geraamd gedurende een periode van 14 jaar (= tot 1e jaar van jongste kind) en 90.000 fr. gedurende een volgende periode van 24 jaar. De aftrek wegens kosten voor eigen onderhoud worden voor beide periodes bepaald op 50.000 fr.					
Hof Gent 11 — 24 mei 76	37 V	huisvrouw	echthg. + 3 kinderen	100.000 F	35 %
R.W. 1976-77/238					
Hof Luik 2 — 20 mar 75	41 M	arbeider	echthg. + 5 kinderen	350.000 F	30 %
RGAR 9715 (feb)					
Hof Gent 8 — 9 feb. 77	52 M	arbeider	zuster	216.691 N	60 %
Onuitgegeven					

8. MATERIËLE SCHADE OUDERS TEN GEVOLGE VAN OVERLIJDEN VAN KIND

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep	Samen- stelling gezin	Vergoeding	Basis
Hof Gent 8 — 26 apr. 77	16 V	scholierster	ouders + 2 kinderen	0	Zie nota
Onitgegeven					
Het is niet bewezen dat het slachtoffer indien het na het beëindigen van de studies nog enkele jaren thuis zou gebleven zijn en een beroep zou hebben uitgeoefend, aan haar ouders een groter bedrag ter hand zou hebben gesteld dan hetgeen bestemd was voor de kosten van inwonen en onderhoud.					
Corr. Luik 12 — 21 dec. 76	21 M	?	ouders + 2 kinderen	75.000	Zie nota
B.A. 76/835					
Het vonnis vermeldt slechts dat de schade over een periode van 2 jaar berekend dient te worden en dat rekening dient te worden gehouden met kosten van eigen onderhoud, met de eigen uitgaven en met een belangrijk deel van het inkomen dat het slachtoffer zou hebben willen behouden om zijn toekomst te verzekeren.					

9. MATERIËLE SCHADE TEN GEVOLGE VAN VERLIES VAN HUISVROUW

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer	Samenstelling gezin	Vergoeding	Basis
Hof Gent 8 — 19 mei 76 R.W. 1976-77/313 De schade wegens economisch verlies wordt bepaald op 150.000 fr. p/jaar gedurende een eerste periode van 14 jaar, i.e. tot 18-jarige leeftijd van het jongste kind, en op 90.000 fr. p/jaar gedurende de volgende 24 jaar. Gedurende beide periodes wordt 50.000 fr. eigen onderhoud afgetrokken, zodat de kapitalisatie geschiedt op 100.000 fr., respectievelijk 40.000 fr.	± 33	echtg. + 3 kinderen	1.335.378	Kapitalisatie van 100.000 fr.
Hof Gent 11 — 24 mei 76 R.W. 1976-77/238 Het verloren voordeel stemt niet noodzakelijk overeen met de economische waarde van het slachtoffer of met de beroepsinkomsten die ze had kunnen verwerven, noch met hetgeen betaald moet worden aan een werkvrouw. Het economisch verlies wordt bepaald op 100.000 fr. p/jaar - 35 % eigen onderhoudskosten, zodat de kapitalisatie geschiedde op basis van 65.000 fr.	37	echt. + 3 kinderen	1.091.278	Kapitalisatie van 65.000 fr. p/jaar

10. POST- EN EXTRAPROFESSIONELE SCHADE

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep	Jaarinkomen (N = netto B = bruto)	Vergoeding	Basis
Corr. Hasselt 2 — 20 mei 77 <i>Onuitgegeven</i> Het inkomstenverlies wordt berekend tot 55 jaar, zijnde de lucratieve levensduur als beroepsmilitair. Van het 56e tot het 65e jaar wordt het jaarinkomen geschat op 120.000 fr. - 40 % eigen onderhoud. Voor de periode na 65 jaar werd geen vergoeding toegekend.	21 M	beroepsmili- tair	225.000 N	0 na 65 j.	Zie nota
Hof Luik 2 — 20 mar 75 RGAR 9715 (feb)	41 M	arbeider	350.000	0	—

11. EX HAEREDE

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep	Vergoeding
Corr. Brussel 21 — 14 dec. 76 B.A. 76/831 Geen bewijs van bewuste overleving.	24 M	arbeider- loodgieter	0

B. BLIJVENDE INVALIDITEIT

20. KAPITALISATIE — BASISINKOMEN

Uitspraak	Leeftijd geslacht	Beroep	% B.I.	Basisinkomen (N = netto B = bruto F = forfait)	Tafels (D = Dillaerts L = Levie)
Hof Antwerpen 8 — 10 mar 76 RGAR 9714 (feb)	± 20 M	mijnwerker	2	?	?
Er werd overgegaan tot kapitalisatie ondanks de lage graad van blijvende arbeidsongeschiktheid, omdat de arbeids-geneesheren, in tegenstelling trouwens tot de gerechts-deskundige, hadden geoordeeld dat het slachtoffer niet meer in staat was ondergronds mijnwerk te doen. Het hierdoor veroorzaakt loonverlies werd gekapitaliseerd.					
Pol. Hoei 16 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	33 M	arbeider	3	318.360	L 4,5 % 65 j.
Het is niet gewenst het basisloon te verhogen om reden van geldontwaarding die de burgerlijke partij kan vermijden door een oordeelkundige plaatsing van het kapitaal.					
Corr. Charleroi 3 — 16 sep. 77 <i>Onuitgegeven</i>	51 V	verpleegster	6	?	?
Kapitalisatie omdat de deskundige in zijn verslag vermeldt dat de ongeschiktheid een zelfde weerslag heeft op de economische arbeidsongeschiktheid.					
Hof Bergen 4 — 17 nov. 76 RGAR 9809	37 M	arbeider	10	339.750 B	L 4,5 % 65 j.
Basisloon = loon ten tijde van de uitspraak. Kapitalisatie is de minst willekeurige, de meest juiste en de billijkste wijze van vergoeding.					
Corr. Turnhout 2 — 4 feb. 77 <i>Onuitgegeven</i>	24 M	mecaniciën	15	111.937 N	D 5 % 65 j.
De kapitalisatieberekening gebeurt op brutoloon — RMZ-bijdragen en belastingen geraamd op 20 %, omdat het slachtoffer enerzijds geen inkomstenverlies ondergaat en de vergoeding dus niet belastbaar zal zijn en anderzijds geen verlies aan sociale voordelen heeft te vrezen.					
Rb. Antwerpen 4 — 16 mar 77 <i>Onuitgegeven</i>	34 V	huisvrouw	15	150.000 F	D 4,5 % 76 j.
Hof Brussel 8 — 26 feb 76 RGAR 9716 (mar)	32 V	secretaresse	23	426.060 B	L 4,5 % 60 j.
Hof Brussel 5 — 3 dec. 75 R.W. 1976-77/505	23 M	bankbediende	25	310.000 B	D 5 % 65 j.
Kapitalisatie op basis van brutoloon op de dag van het arrest in acht genomen de voortdurende stijgingen der lonen.					
Hof Luik 6 — 28 mei 76 <i>Omnia</i> 437	26 V	exploitante café-rest. (zelfstandige)	25	?	L 4,5 % 65 j.
Corr. Hoei — 28 apr. 76 <i>Omnia</i> 435	32 M	arbeider N	30	? N 65 j.	L 5 °
Omdat de schade vergoed wordt op basis van het nettoloon, verleent de rechtbank aan de burgerlijke partij het recht vergoeding te vorderen voor de schade die ze zou lijden door het geheel of gedeeltelijk verlies van sommige sociale voordelen alsmede van de fiscale lasten die de vergoeding zouden bezwaren.					

Corr. Brussel 24 — 11 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	46 M	verkoopdi- recteur	30	775.000 B	L 4,5 % 65 j.
Berekening op laatst gekend brutoloon. Er is geen aanleiding een aanvullend bedrag toe te kennen als waarborg tegen de toekomstige muntdepreciatie en stijging van de index : het slachtoffer kan door een oordeelkundige belegging van het kapitaal de gevolgen van een eventuele geldontwaarding opvangen.					
Corr. Hoei — 30 apr. 76 RGAR 9790	21 V	regentes	75	? N	?
De vergoeding moet het slachtoffer zoveel mogelijk herplaatsen in de toestand waarin het zich bevond voor het ongeval. Daarom meent de rechtbank de kapitalisatie te moeten berekenen op het nettoloon op de datum van de uitspraak, tevens rekening houdend met de toekomstige anciënniteitsverhogingen, deze laatste verdisconteerd wegens de vervroegde uitkering. Bovendien wordt aan het slachtoffer het recht toegekend vergoeding te vorderen voor het verlies aan sociale voordelen alsmede voor de fiscale lasten die op de vergoeding zullen wegen. De blijvende arbeidsongeschiktheid van 75 % werd verminderd tot 65 % door het gebruik van een prothesis.					
Hof Brussel 7 — 25 mei RGAR 9803	37 M	vertegenwoor- diger	100	1.000.000 F	L 5 % 65 j.
Het jaarsalaris bedroeg 717.067 fr. op datum van ongeval in 1974. Het basisloon wordt forfaitair op 1.000.000 fr. gebracht, o.a. rekening houdend met het verlies van een kans op promotie. Anderzijds wordt geen rekening gehouden met het gebruik van een voertuig toebehorende aan de werkgever, noch met de maaltijdvergoedingen, hoewel dit wel werd gedaan voor de vaststelling van de vergoeding van de materiële schade gedurende de TAO. Voor hulp van derden weigert het hof een kapitalisatieberekening te maken op basis van een percentage van het beroepsinkomen ; deze schade kan immers slechts bestaan in de prijs die effectief betaald werd voor een hulp-huishoudster of voor een para-medische bijstand. Het slachtoffer werd uitgenodigd voor het verleden de bewijsstukken van deze uitgaven over te leggen, terwijl voor de toekomst deze schade zal worden gewaardeerd in het licht van de aangebrachte bewijzen.					

21. MORELE SCHADE BIJ KAPITALISATIE VAN DE MATERIËLE SCHADE

Uitspraak	Leeftijd geslacht	Beroep	% B.I.	Vergoeding	Per punt
Hof Antwerpen 8 — 10 mar 76 RGAR 9714 (feb)	± 20 M	mijnwerker	2	15.000	7.500
Pol. Hoei — 16 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	33 M	arbeider	3	25.000	8.333
Corr. Charleroi 3 — 16 sep. 77 <i>Onuitgegeven</i>	51 V	verpleegster	6	100.000	16.666
Hof Bergen 4 — 17 nov. 76 RGAR 9809	37 M	arbeider	10	75.000	7.500

Corr. Turnhout 2 — 4 feb. 77 <i>Onuitgegeven</i>	24 M	mecanicien	15	90.000	6.000
Rb. Antwerpen 4 — 16 mar 77 <i>Onuitgegeven</i>	34 V	huisvrouw	15	150.000	10.000
Hof Brussel 8 — 26 feb. 76 RGAR 9716 (mar) Inbegrepen esthetische schade wegens littekens in het aangezicht en zwaarlijvigheid.	32 V	secretaresse	23	250.000	10.870
Hof Brussel 5 — 3 dec. 75 R.W. 1976-77/505.	23 M	Bankbediende	25	200.000	8.000
Hof Luik 6 — 28 mei 76 <i>Omnia</i> 437 Inbegrepen esthetische schade (bijzonder zichtbare littekens in aangezicht) en verlies van orgasme.	26 V	exploitante café-rest.	25	500.000	20.000
Corr. Hoei — 28 apr. 76 <i>Omnia</i> 435	32 M	arbeider	30	210.000	7.000
Corr. Brussel 24 — 11 mei 76 <i>Onuitgegeven</i>	46 M	verkoopdi- recteur	30	225.000	7.500
Corr. Hoei — 30 apr. 76 RGAR 9790 De blijvende arbeidsongeschiktheid is verminderd tot 65 % door het gebruik van een prothese.	21 V	regentes	75	600.000	8.000
Hof Brussel 7 — 25 mei 76 RGAR 9803	37 M	vertegen- woordiger	100	2.000.000	20.000

22. VERMENGING OF AFZONDERLIJKE FORFAITS

Uitspraak	Leeftijd geslacht	Beroep	% B.I.	Vergoeding	Per. punt
Hof Gent 4 — 28 feb. 77 <i>Onuitgegeven</i> Het hof merkt op dat het slachtoffer de geringe invaliditeit gedurende 45 jaar zal dienen te ondergaan.	23 M	arbeider	2	45.000	22.500
Hof Brussel 7 — 14 jan. 76 <i>Omnia</i> 29	48 V	arbeidster in restaurant	3	45.000	15.000
Rb. Brussel 8 — 23 mar 76 <i>Omnia</i> 433 Toegekend op eis van arbeidsongevallenverzekeraar.	64 M	bediende	3	10.000	mat. 3.333
Corr. Brussel 17 — 26 mei 76 <i>Omnia</i> 384	46 M	handelaar	3	37.500	12.500
Corr. Luik 12 — 1 mar 77 <i>Omnia</i> 491	49 M	magazijnier	3	50.000	16.666
Rb. Hasselt 3 — 24 jun. 77 <i>Onuitgegeven</i> Gezien de jeugdige leeftijd.	14 M	scholier	3	45.000	15.000
Corr. Gent 7 — 4 okt. 77 <i>Onuitgegeven</i>	39 M	leraar	3	50.000	16.666

Hof Bergen 3 — 16 dec. 75 <i>Omnia</i> 27	39 M	legerofficier	4	48.000	12.000
Corr. Neufchateau — 3 jun. 76 <i>Omnia</i> 387	? V	huisvrouw	4	100.000	25.000
Corr. Nijvel 3 — 25 feb. 76 <i>Omnia</i> 35	19 M	student	5	125.000	25.000
Corr. Marche-en-F. — 16 mar 77 <i>Omnia</i> 493	58 M	schrijnwerker (arbeider)	5	75.000	15.000
Pol. Antwerpen — 31 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	41 M	bediende	5	100.000	20.000
Corr. Neufchateau — 9 dec 75 <i>Omnia</i> 25	17 M	arbeider	6	180.000	30.000
Pol. Dinant — 25 mar 76 <i>Omnia</i> 37	38 M	schrijnwerker (arbeider)	6	150.000 mat. 30.000 mor.	25.000 5.000
Rb. Brussel 13 — 16 dec. 77 <i>Onuitgegeven</i>	45 M	gemeentelijk hovenier	6	120.000	20.000
Hof Brussel 1 — 23 feb. 77 <i>Omnia</i> 483 Toegekend op eis van werkgever NMBS.	43 M	arbeider NMBS	7	49.000 mat.	7.000
Rb. Kortrijk 1 — 29 sep. 77 <i>Onuitgegeven</i>	40 M	handelaar	7	105.000	15.000
Corr. Charleroi 8 — 29 mar 76 Hof Bergen 4 — 30 jun 76 <i>Omnia</i> 39-41	55 V	huisvrouw	7,5	100.000	13.333
Corr. Brussel 18 — 4 feb. 76 <i>Omnia</i> 31	23 V	bediende	8	200.000	25.000
Corr. Nijvel 3 — 9 dec. 76 B.A. 76/827	48 V	huisvrouw	8	150.000	18.750
Corr. Kortrijk 8 jun. 77 <i>Onuitgegeven</i>	29 V	bediende	8	80.000 mat. 80.000 mor.	10.000 10.000
Pol. Verviers — 10 jun. 76 <i>Omnia</i> 389	67 V	gepensioneerd	9	112.500	12.500
Hof Brussel 7 — 22 okt. 75 RGAR 9715 (mar)	30 V	secretaresse	10	200.000	20.000
Hof Gent 3 — 10 mar 76 <i>Omnia</i> 487	52 V	huisvrouw	10	125.000	12.500
Corr. Hasselt 2 — 11 mei 76 <i>Omnia</i> 273	22 V	studente	10	250.000	25.000
Corr. Hoei — 28 mei 76 <i>Omnia</i> 385	? V	onderwijzeres	10	300.000	30.000
Corr. Brussel 20 — 24 jun 76 <i>Omnia</i> 392	18 M	metaalarbeider	10	250.000	25.000
Hof Antwerpen 9 — 17 mar 77 <i>Onuitgegeven</i>	37 M	mijnwerker	10	200.000	20.000

Corr. Gent 7 — 27 dec. 77 <i>Onuitgegeven</i>	36 V	huisvrouw en helpster in zaak echtgenoot	10	150.000	15.000
Hof Luik 6 — 26 mei 77 <i>Omnia</i> 485	45 V	huisvrouw	13	195.000	15.000
Corr. Brussel 24 — 14 jun. 76 <i>Omnia</i> 391	66 M	gepensioneerd	15	262.500	17.500
Kh. Gent 4 — 8 jun 77 <i>Onuitgegeven</i> Inbegrepen esthetische schade.	49 M	handelaar	15	350.000	23.333
Hof Antwerpen 2 — 25 okt. 76 <i>Omnia</i> 431	58 V	huisvrouw en hulp in bedrijf echtgenoot	18	275.000	15.000
Militair Gerechtshof — 29 okt 74 RGAR 9758	21 M	scheikundige	20	600.000 mat. 200.000 mor.	30.000 10.000
Pol. Namen — 20 feb. 76 <i>Omnia</i> 33	86 M	gepensioneerd	20	200.000	10.000
Corr. Brugge 3 — 16 mar. 77 <i>Onuitgegeven</i> De invaliditeit van 25 % is niet met een arbeidsonbekwaam- heid van dezelfde graad gelijk te stellen, daar eiser zijn poli- tieloopbaan met volledig behoud van wedde kan voortzetten.	52 M	politie-inspec- teur	25	450.000	18.000
Corr. Luik 12 — 26 apr. 77 <i>Onuitgegeven</i>	23 V	huisvrouw	25	625.000	25.000
Hof Gent 5 — 13 mei 75 RGAR 9703 Inbegrepen de «matige» esthetische schade en morele schade TAO.	4 M	—	33	1.000.000	30.303
Rb. Dendermonde 6 — 4 okt 76 <i>Onuitgegeven</i>	62 M	zelfstandige mecaniciën	50 30 (fysiek)	250.000 mat. (beroepshalve) 180.000 mor.	5.000 6.000
Corr. Bergen 4 — 29 mar 76 <i>Omnia</i> 271 Bovendien 700.000 fr. (10.769 fr. p/punt) wegens verlies van economische waarde als huisvrouw.	46 V	verpleegster	65	2.500.000 mat. 800.000 mor.	38.461 10.769

23. MATERIËLE SCHADE HUISVROUW

Uitspraak	Leeftijd	Samenstelling gezin	% B.I.	Vergoeding	Per punt of kapitalisatie- basis
Hof Gent 8 — 17 mar 76 <i>Omnia</i> 489 Het slachtoffer had ook een kleine juwelierszaak.	34	echtgt. + 2 kinderen	2	30.000 vermengd	15.000 p/punt
Corr. Charleroi 8 — 29 mar 76 Hof Bergen 4 — 30 jun 76 <i>Omnia</i> 39-41	55	alleenstaand	7,5	100.000 vermengd	13.333 p/punt

Corr. Nijvel 3 — 9 dec. 76 <i>B.A. 76/827</i>	48	?	8	150.000 vermengd	18.750 p/punt
Hof Gent 3 — 10 mar 76 <i>Omnia 487</i>	52	?	10	125.000 vermengd	12.500 p/punt
Corr. Gent 7 — 27 dec 77 <i>Onuitgegeven</i> Het slachtoffer was ook helpster in de zaak van haar echtgenoot.	36	echtg.	10	150.000 vermengd	15.000 p/punt
Hof Luik 6 — 26 mei 77 <i>Omnia 485</i> Het slachtoffer was ook helpster in de zaak van haar echtgenoot.	45	echtg. + 2 kinderen	13	195.000 vermengd	15.000 p/punt
Rb. Antwerpen 4 — 16 mar. 77 <i>Onuitgegeven</i>	34	?	15	421.281	150.000 kap. basis
Hof Antwerpen 2 — 25 okt. 76 <i>Omnia 431</i> Het slachtoffer was ook helpster in de zaak van haar echtgenoot.	58	?	18	275.000 vermengd	15.000 p/punt
Corr. Luik 12 — 26 apr. 77 <i>Onuitgegeven</i>	23	?	25	625.000 vermengd	25.000 p/punt
Corr. Bergen 4 — 29 mar 76 <i>Omnia 271</i>	46	alleenstaand	65	700.000 mat.	10.769 p/punt

24. POST- OF EXTRAPROFESSIONEEL

Uitspraak	Leeftijd geslacht	Beroep	% B.I.	Jaarinkomen (N = netto B = bruto)	Vergoeding
Hof Antwerpen 8 — 10 mar 76 RGAR 9714 (feb)	± 20 M	mijnwerker	2	?	25.000
Pol. Hoei 16 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	34 M	arbeider	3	318.360	0
Hof Brussel 8 — 26 feb. 76 RGAR 9716 (mar)	32 V	secretaresse	23	426.060 B	200.000
Hof Brussel 5 — 3 dec. 75 R.W. 1976-77, 505	23 M	bankbediende	25	310.000 B	0
Rb. Dendermonde 6 — 4 okt 76 <i>Onuitgegeven</i>	62 M	zelfstandige mecanicien	50 (be- roepshalve) 30 (fysiek)	?	100.000

Door de burgerlijke partij werd 1.000.000 fr. gevorderd, vooropgesteld dat het slachtoffer nog 5 jaar normaal zou zijn blijven voortwerken na de pensioengerechtigde leeftijd. De rechtbank merkt op dat het thans in het milieu van zelfstandigen eveneens gebruikelijk is geworden op 65 jaar met pensioen te gaan.

25. ESTHETISCHE SCHADE

Uitspraak	Leeftijd geslacht	Beroep	% B.I.	Graad esth. sch.	Vergoeding
Hof Brussel 4 — 15 mei 75 RGAR 9694 De littekens rond de mond waren zichtbaar op een afstand van 5 m en trokken de aandacht.	12 M	scholier	—	licht tot middelmatig	100.000
Corr. Aarlen 4 — 28 mar 77 <i>Onuitgegeven</i> Inbegrepen de morele schade ten gevolge van een verkorting van 12 mm van een been, welke gevolgen volgens de deskundige niet invaliderend waren.	14 M	leerling	0	gering	25.000
Corr. Neufchateau — 9 dec. 75 <i>Omnia 25</i> Littekens op neus en been.	17 M	arbeider	6	licht	40.000
Corr. Hasselt 2 — 11 mei 76 <i>Omnia 273</i> Littekens op beide benen.	22 V	studente	10	tussen licht en middelma- tig	75.000
Hof Gent 4 — 28 feb. 77 <i>Onuitgegeven</i>	23 M	arbeider	2	gering	10.000
Corr. Luik 12 — 26 apr. 77 <i>Onuitgegeven</i>	23 V	huisvrouw	25	matig	40.000
Rb. Antwerpen 4 — 16 mar 77 <i>Onuitgegeven</i>	34 V	huisvrouw	15	gelaat : licht knie : middel- matig	50.000
Hof Gent 8 — 17 mar 76 <i>Omnia 489</i> Littekens op voorhoofd en kin.	34 V	huisvrouw + winkelierster	2	zeer licht	20.000
Corr. Gent 7 — 27 dec. 77 <i>Onuitgegeven</i> Littekens op voorhoofd, kin en wenkbrauw.	36 V	huisvrouw en helpster in zaak echtg.	10	tussen licht en middelma- tig	15.000
Corr. Gent 7 — 4 okt. 77 <i>Onuitgegeven</i> Littekens in het aangezicht.	39 M	leraar	3	niet opvallend	25.000
Rb. Kortrijk 1 — 29 sep. 77 <i>Onuitgegeven</i>	40 M	handelaar	7	licht	5.000
Hof Luik 6 — 26 mei 77 <i>Omnia 485</i> Littekens op aangezicht, mond, knie, voet.	45 V	huisvrouw + helpster in zaak echtg.	13	middelmatig	100.000
Corr. Brussel 24 — 11 mei 76 <i>Onuitgegeven</i>	46 M	verkoop- directeur	30	zeer licht	10.000
Hof Brussel 7 — 14 jan. 76 <i>Omnia 29</i> Litteken op knie.	48 V	arbeidster in restaurant	3	gering	10.000
Corr. Nijvel 3 — 9 dec. 76 B.A. 76/827 Littekens op voorhoofd en knie.	48 V	huisvrouw	8	licht	50.000

Corr. Luik 12 — 1 mar. 77 49 M magazijnier 3 licht 15.000
Omnia 491
 Littekens op voorhoofd, 2 vingers en elleboog.

26. ANDERE RECHTHEBBENDEN DAN SLACHTOFFER

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep	% B.I.	Rechthebbende	Vergoeding
Hof Gent 5 — 13 mei 75 RGAR 9703	4 M	—	33	ouders	30.000
Verlies van oog.					
Hof Brussel 7 — 25 mei 76 RGAR 9803	37 M	vertegenwoor- diger	100	echtgenote	600.000

C. TIJDELIJKE ARBEIDSONGESCHIKTHEID

30. MATERIËLE SCHADE — BASISLOON

Uitspraak	Beroep	Basisloon
Hof Antwerpen 8 — 10 mar 76 RGAR 9714 (feb)	mijnwerker	bruto — 20 %
Rb. Brussel 8 — 23 mar 76 <i>Omnia</i> 433 Verhaal van arbeidsongevallenverzekeraar. De verplichte RMZ-bijdragen en de aan de bron afgehouden belastingen maken deel uit van het loon.	bediende	bruto
Hof Gent 11 — 29 mar 76 <i>Onuitgegeven</i> Vergoeding toegekend aan gesubrogeerde werkgever (staat). Bruto omdat geen rekening mag worden gehouden met de verplichte of vrijwillige bestemming die aan een gedeelte van het loon wordt gegeven.	staatsbeambte	bruto
Corr. Hoei 28 apr. 76 <i>Omnia</i> 435 Voor de schadevergoeding voor 30 % blijvende arbeidsongeschiktheid wordt daarentegen gekapitaliseerd op netobasis.	arbeider	bruto
Corr. Brussel 20 — 24 jun 76 <i>Omnia</i> 392 Er dient geen rekening te worden gehouden met het gedeelte van het loon dat de schadelijder vrijwillig of bij toepassing van een wettelijke reglementering aan bepaalde uitgaven besteedde.	metaalarbeider	bruto
Hof Antwerpen 8 — 25 jun. 76 <i>Onuitgegeven</i> Vergoeding toegekend aan gesubrogeerde werkgever (staat). Bruto omdat geen rekening mag worden gehouden met de verplichte of vrijwillige bestemming die aan een gedeelte van het loon wordt gegeven.	staatsbeambte	bruto

Hof Gent 5 — 28 jun. 76 <i>Onuitgegeven</i> Vergoeding toegekend aan arbeidsongevallenverzekeraar. Geen vergoeding voor de door de arbeidsongevallenverzekeraar afgehouden fiscale voorheffing, omdat de vergoeding ten tijde van de uitkeringen (1973 en 1974) niet belastbaar was. Wel vergoeding voor de RMZ-bijdragen omdat de verzekeraar uitkeringen gedaan heeft waarvan een deel bestemd was voor de betaling van de sociale bijdragen ; het slachtoffer werd uit het oogpunt van de sociale bijdragen, die op grond van art. 43 wet 10.4.71 door de getroffen zelf betaald moeten worden, vergoed zodat de verzekeraar gesubrogeerd is.	arbeidster	netto + RMZ-bijdragen
Corr. Antwerpen 11 — 19 nov. 76 B.A. 76/813 Vergoeding toegekend aan arbeidsongevallenverzekeraar. Bruto omdat vergoedingen thans belastbaar zijn.	?	bruto
Corr. Turnhout 2 — 4 feb. 77 <i>Onuitgegeven</i> Vergoeding is belastbaar ; hoewel volgens bijzondere modaliteiten zal de belasting deze op het gederfd inkomen evenaren. Echter geen verlies aan sociale voordelen.	mecanicien	bruto RMZ-bijdragen
Corr. Luik 12 — 1 mar. 77 <i>Omnia</i> 491	magazijnier	netto
Corr. Marche-en-F. — 16 mar 77 <i>Omnia</i> 493	timmerman (arbeider)	netto
Kh. Kortrijk 3 — 27 mei 77 <i>Onuitgegeven</i> Vergoeding toegekend aan gesubrogeerde provincie. Netto daar niet belastbaar en geen verlies aan sociale voordelen.	provinciefunctionaris	netto
Kh. Gent 4 — 8 jun. 77 <i>Onuitgegeven</i> Bruto inkomen bedroeg 3.448 fr. p/dag, maar slachtoffer liet na het bewijs te leveren dat zijn inkomen door het ongeval nadelig beïnvloed werd (56 dagen TAO à 100 %).	handelaar	forfait 350 F p/dag
Rb. Kortrijk 1 — 29 sep. 77 <i>Onuitgegeven</i>	handelaar	netto belastbaar

31. MORELE SCHADE

Uitspraak	Leeftijd geslacht	Beroep	% B.I.	Duur TAO in dagen à 100 %	Vergoeding	Per dag à 100 %
Hof Brussel 7 — 22 okt. 75 RGAR 9715 (mar) In eerste aanleg (Corr. Brussel, 26 feb. 75, RGAR 76/9609) werd 150 fr. p/dag toegekend.	30 V	secretaresse	10	280	35.000	125
Corr. Neufchateau — 9 dec. 75 <i>Omnia</i> 25	17 M	arbeider	6	112	36.300	195
Hof Bergen 3 — 16 dec 75 <i>Omnia</i> 27	39 M	legerof- ficier	4	12	9.000	100
Corr. Brussel 18 — 4 feb. 76 <i>Omnia</i> 31	23 V	bediende	8	150	50.000	200

Pol. Namen — 20 feb. 76 <i>Omnia</i> 33	86 M	gepensioneerd	20	144	38.000	200
Corr. Nijvel 3 — 25 feb 76 <i>Omnia</i> 35	19 M	student	5	84	23.020	200
Hof Brussel 8 — 26 feb. 76 RGAR 9716 (mar) Gedurende de TAO leed het slachtoffer geen inkomstenverlies ; nochtans werd haar een vergoeding voor materiële schade toegekend berekend op het inkomen ; deze bijzonderheid legt waarschijnlijk de lage vergoeding voor morele schade uit.	32 V	secretaresse	23	183	35.000	97
Hof Gent 3 — 10 mar. 76 <i>Omnia</i> 487	52 V	huisvrouw	10	66	30.000	205
Hof Gent 8 — 17 mar 76 <i>Omnia</i> 489	34 V	huisvrouw	2	32	20.000	285
Corr. Charleroi 8 — 29 mar 76 <i>Omnia</i> 39	55 V	huisvrouw	7,5	41	8.000	142
Corr. Bergen 4 — 29 mar 76 <i>Omnia</i> 271	46 V	verpleegster	65	404	400.000	236
Corr. Hoei — 30 apr. 76 RGAR 9790 Hoewel de rechtbank gebruikelijk 200 fr. p/dag toekent, waren de pijnen van het slachtoffer zo belangrijk, zowel op het fysieke als op het morele vlak, dat de schade ex aequo et bono geraamd wordt op 75.000 fr.	21 V	regentes	75	196	75.000	308
Corr. Brussel 24 — 11 mei 76 <i>Onuitgegeven</i>	46 M	verkoopdirecteur	30	130	59.888	150
Corr. Hasselt 2 — 11 mei 76 <i>Omnia</i> 273	22 V	studente	22	454	110.000	211
Corr. Brussel 17 — 26 mei 76 <i>Omnia</i> 384	46 M	handelaar	3	55	18.060	200
Hof Luik 6 — 28 mei 76 <i>Omnia</i> 437	26 V	exploitante café-rest.	25	142	44.250	150
Pol. Verviers — 10 jun. 76 <i>Omnia</i> 389	67 V	gepensioneerd	9	123	38.400	250
Corr. Brussel 20 — 24 jun 76 <i>Omnia</i> 392 300 fr. gedurende hospitalisatieperiode.	18 M	metaalarbeider	10	115	23.000	150
Hof Bergen 4 — 30 jun. 76 <i>Omnia</i> 41	55 V	huisvrouw	7,5	41	10.000	177
Rb. Dendermonde 6 — 4 okt 76 <i>Onuitgegeven</i>	62 M	zelfstandige mecaniciën	30	412	78.000	125
Corr. Turnhout 2 — 4 feb. 77 <i>Onuitgegeven</i>	24 M	mecaniciën	15	259	38.850	150
Hof Gent 4 — 28 feb. 77 <i>Onuitgegeven</i> Gelet op de aard en de pijnlijkheid van de ondergane behandelingen.	23 M	arbeider	2	56	16.000	246

Corr. Luik 12 — 1 mar 77 <i>Omnia</i> 491	49 M	magazijnier	3	?	23.320	200
Corr. Marche-en-F. — 16 mar 77 <i>Omnia</i> 493	58 M	timmerman (arbeider)	5	?	67.727	150
Corr. Brugge 3 — 16 mar. 77 <i>Onuitgegeven</i>	52 M	politie-in- specteur	25	266	120.000	197
Hof Antwerpen — 17 mar 77 <i>Onuitgegeven</i>	37 M	mijnwerker	10	191	39.927	150
Corr. Aarlen 4 — 28 mar. 77 <i>Onuitgegeven</i>	14 M	leerling	0	83	21.000	188
Pol. Hoei — 16 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	33 M	arbeider	3	87	21.750	196
Pol. Antwerpen — 31 mei 77 <i>Onuitgegeven</i>	41 M	bediende	5	14	16.380	200
Kh. Gent 4 — 8 jun. 77 <i>Onuitgegeven</i>	49 M	handelaar	15	56	32.987	210
Corr. Charleroi 3 — 16 sep. 77 <i>Onuitgegeven</i>	51 V	verpleegster	6	?	20.000	250
Rb. Kortrijk 1 — 29 sep 77 <i>Onuitgegeven</i>	40 M	handelaar	7	90	22.500	250 in ziekenhuis opgenomen 165
Corr. Gent 7 — 4 okt. 77 <i>Onuitgegeven</i> Inbegrepen het verlies van een normale vakantie voor een leraar.	39 M	leraar	3	67	20.000	194
Rb. Brussel 13 — 16 dec. 77 <i>Onuitgegeven</i> Gedurende de periodes à 100 % en à 50 % TAO 200 fr. gedurende de periodes à 25, 15, 10 en 7,5 % 150 fr.	45 M	gemeentelijk hovenier	6	10	11.929	vermengd 200/150
Corr. Gent — 27 dec. 77 <i>Onuitgegeven</i>	36 V	huisvrouw + helpster in zaak echtg.	10	45	45.000	vermengd 319

32. MATERIËLE SCHADE HUISVROUW

Uitspraak	Leeftijd	Samenstelling gezin	Duur TAO in da- gen à 100 %	Vergoeding	Per dag à 100 %
Corr. Luik 12 — 26 apr. 77 <i>Onuitgegeven</i>	23	?	?	200.000 vermengd	300
Hof Luik 6 — 28 mei 76 <i>Omnia</i> 437 Het slachtoffer exploiteerde een café-restaurant ; de mate- riële schadevergoeding voor inkomstenverlies werd ver- hoogd met 100 fr. p/dag voor de werkzaamheden als huis- vrouw.	26	?	142	?	mat. 100

Rb. Antwerpen 4 — 16 mar. 77 <i>Onuitgegeven</i>	34	?	?	80.660 vermengd	400
Corr. Gent 7 — 27 dec. 77 <i>Onuitgegeven</i> Het slachtoffer was eveneens helpster in de zaak van haar echtgenoot.	36	echtg.	45	45.000 vermengd	319
Corr. Bergen 4 — 29 mar 76 <i>Omnia</i> 271 Het slachtoffer was van beroep verpleegster op het ogenblik van het ongeval, later stenotypiste. De rechtbank neemt aan dat moet toegegeven worden dat zelfs een vrouw die een beroep uitoefent ook nog huishoudelijke bezigheden heeft die bijna even belangrijk zijn als die van een gewone huisvrouw.	46	alleenstaand	404	139.500	mat. 82
Corr. Nijvel 3 — 9 dec 76 <i>B.A.</i> 76/827 Gedurende de verblijf in ziekenhuis van 18 dagen wordt 600 fr. per dag vermengd toegekend.	48	?	113	82.995 vermengd	300
Corr. Charleroi 3 — 16 sep 77 <i>Onuitgegeven</i>	51	?	?	11.955	mat. 150
Hof Gent 3 — 10 mar 76 <i>Omnia</i> 487	52	?	66	50.000	mat. 342
Corr. Charleroi 8 — 29 mar 76 Hof Bergen 4 — 30 jun 76 <i>Omnia</i> 39-41	55	alleenstaand	41	11.865	mat. 210
Hof Antwerpen 2 — 25 okt. 76 <i>Omnia</i> 431 Voor de vaststelling van de vergoeding werd rekening gehouden met de hulp door het slachtoffer verstrekt in de winkel van haar echtgenoot en tevens met haar huishoudelijke bezigheden.	58	?	145	80.000 vermengd	530
Pol. Verviers — 10 jun. 76 <i>Omnia</i> 389	67	?	123	6.529	mat. 42
Corr. Neufchateau — 3 jun. 76 <i>Omnia</i> 387	?	?	51	35.000 vermengd	315

33. VERLIES SCHOOLJAAR

Uitspraak	Leeftijd geslacht	Studie	Vergoeding
Militair Gerechtshof — 29 okt. 74 <i>RGAR</i> 9758 Inbegrepen morele en materiële schade voor volledige TAO gedurende 316 dagen.	21 M	faculteit scheikunde	150.000
Corr. Nijvel 3 — 25 feb. 76 <i>Omnia</i> 35	19 M	hogere niet universitaire studie	45.000
Corr. Hasselt 2 — 11 mei 76 <i>Omnia</i> 273	22 V	1e jaar ge- neeskunde	200.000
Rb. Hasselt 3 — 24 jun. 77 <i>Onuitgegeven</i>	14 M	1e jaar vak- school	150.000

40. DIVERSE RAMINGEN

Uitspraak	Leeftijd slachtoffer en geslacht	Beroep	Samenstelling gezin	% B.I. of duur TAO à 100 %	Raming
Hof Brussel 4 — 12 dec. 74 RGAR 9705 De besparing op kosten voor persoonlijk onderhoud gedurende de ziekenhuisverpleging wordt geraamd op 60 fr. p/dag, welke in mindering worden gebracht.	? M	staatsfunctionaris	—	33 d.	zie nota
Hof Antwerpen 2 — 28 sep. 77 Onuitgegeven Toekenning van de door het ziekenfonds betaalde ziekenhuiskosten onder aftrek van 75 fr. p/dag wegens besparing op eigen onderhoud.	? M	gastarbeider	2 andere gastarbeiders	?	zie nota
Corr. Aarlen 4 — 28 mar 77 Onuitgegeven Geen vergoeding toegekend wegens verlies van vakantie. Aan de ouders wordt evenmin een vergoeding toegekend.	14 M	leerling	?	83 d.	0
Corr. Gent 7 — 4 okt. 77 Onuitgegeven De morele schade wegens verlies van een normale vakantie voor het gezin is voor geen verdere raming vatbaar, zodat een principiële genoegdoening (1 fr.) ter zake volstaat.	39 M	leraar	echtgt. + kind	67 d.	zie nota
Hof Brussel 7 — 22 okt. 75 RGAR 9715 (mar) De materiële schade gedurende de TAO van 20 en 15 % kan bij gebreke aan inkomstenverlies slechts ex aequo et bono worden vergoed samen met de morele schade. Het toegekende bedrag van 20.000 fr. stemt overeen met 870 fr. p/dag à 100 %. Voor de morele schade gedurende de volledige TAO wordt 125 fr. p/dag toegekend.	30 V	secretaresse	alleen	280 d.	zie nota
Hof Brussel 8 — 26 feb. 76 RGAR 9716 (mar) De werkgever die gedurende heel de periode van TAO de wedde had uitgekeerd, was niet gesubrogeerd. Omdat de verantwoordelijke dader geen voordeel mag halen uit de omstandigheid dat het slachtoffer geen inkomstenverlies leed, werd aan de burgerlijke partij een vergoeding voor materiële schade toegekend gelijk aan haar inkomen gedurende de TAO. In eerste aanleg (Corr. Brussel, 22 juni 1975, RGAR 9611) was elke materiële schadevergoeding geweigerd.	32 V	secretaresse	alleen	183 d.	zie nota
Kh. Gent 4 — 8 jun. 77 Onuitgegeven Het bruto-inkomen bedroeg 3.448 fr. p/ dag ; eiser liet echter na het bewijs te leveren dat zijn inkomen door het ongeval nadelig beïnvloed werd.	49 M	handelaar	?	56 d.	350 fr. p/dag mat.
Corr. Brussel 24 — 14 jun. 76 Omnia 391	66 M	gepensioneerd	?	170 d.	350 fr. p/dag vermengd
Cass. — 22 apr. 76 RGAR 9789 Het is tegenstrijdig de kapitalisatie te berekenen met de coëfficiënt van toepassing op datum van consolidatie (1 februari 1972) op basis van het loon dat het slachtoffer verdiende op de datum van de uitspraak (9 januari 1975).	21 M	bediende	?	10 %	zie nota

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e KAMER — 25 APRIL 1977

Voorzitter : de h. de Vreese

Raadsheer-rapporteur : de h. Sury

Advocaat-generaal : de h. Krings

Advocaat : mr. Houtekier

**1. Overeenkomst — Uitlegging — Art. 1156 B.W. —
2. Wilsgebreken — Ongeoorloofde oorzaak — Wanverhouding tussen de prestaties.**

1. De rechter interpreteert een overeenkomst op onaantastbare wijze op voorwaarde dat hij de bewijskracht ervan niet miskent.

2. Het louter bestaan van een wanverhouding tussen de prestaties van de in een overeenkomst betrokken partijen impliceert «in se» niet dat de oorzaak van die overeenkomst bij een of beide partijen ongeoorloofd is.

P.V.B.A. D. t/ L.

Gelet op het bestreden arrest, op 27 oktober 1975 door het Hof van Beroep te Antwerpen gewezen ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 6, 1108, 1109, 1110, 1116, 1118, 1131, 1133, 1156, 1382, 1383 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het arrest voor recht zegt dat eiseres is gehouden, in uitvoering van de overeenkomst van 7 april 1970, aan verweerster een commissie van 50.000 frank te betalen op iedere verkoop van een magazijn in het winkelcentrum «Euroshopping» vanaf 7 april 1970 tot en met 7 april 1973, wanneer de koper op de lijst bij die overeenkomst gevoegd voorkomt, om de redenen dat door deze overeenkomst eiseres zich ertoe verbond een commissie van 50.000 frank te storten «sur chaque vente et ce par parcelle de magasin s'effectuant avec les amateurs indiqués par nous par écrit sur feuilles annexes» ; dat deze overeenkomst vergezeld is van een lijst met namen en adressen die tegengetekend werd door de zaakvoerder van eiseres ; dat de aangehaalde tekst, hoewel enigszins gebrekkig opgesteld, niettemin voldoende duidelijk en ondubbelzinnig is om het besluit te wettigen dat eiseres zich verbonden heeft tot betaling van een commissie van 50.000 frank voor iedere verkoop van een winkelruimte aan een van de «liefhebbers» vermeld op de aan de overeenkomst gehechte lijst, en zonder dat, met betrekking tot deze «liefhebbers», vanwege verweerster enige andere prestatie dan hun vermelding op deze lijst moest worden bewezen ; dat eiseres zich tevergeefs beroept op een wanverhouding tussen de respectievelijk door beide partijen aangegane verbintenissen ; dat zulke wanverhouding, zelfs indien ze bewezen is, op zichzelf geen reden kan zijn tot uitlegging van een beding dat volkomen duidelijk is en dientengevolge geen verdere uitlegging vereist ; dat daarbij de wilsvrijheid van eiseres door geen gebrek was aangetast ;

terwijl, eerste onderdeel, het arrest enerzijds vaststelt dat de kwetsieuze overeenkomst gebrekkig is opgesteld en anderzijds de door eiseres voorgestelde interpretatie verwierpt omdat dezelfde overeenkomst duidelijk is ; dat deze motieven dubbelzinnig en tegenstrijdig zijn en ten onrechte haar interpretatie van de overeenkomst verwierpen (schending van de artikelen 97 van de Grondwet en 1156 van het Burgerlijk Wetboek),

tweede onderdeel, het feit dat eiseres zich ertoe zou hebben verbonden een commissie van 50.000 frank te betalen bij elke verkoop aan een «liefhebber», wiens naam door verweerster louter op een door haar opgestelde lijst was vermeld, door het arrest als ernstige wanverhouding tussen de respectieve contractuele prestaties wordt aanvaard, zodat de overeenkomst ten gevolge van haar ongeoorloofde oorzaak tegen de goede zeden en de openbare orde indruist en nietig is ; dat in alle geval de beslissing onvoldoende gerechtvaardigd is, nu ze deze grond van nietigheid verwierpt omdat hij geen wilsgebrek zou uitmaken (schending van de artikelen 6, 1108, 1109, 1110, 1116, 1118, 1131, 1133, 1382, 1383 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet) ;

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat het dubbelzinnig noch tegenstrijdig is eensdeels vast te stellen dat de overeenkomst «enigszins gebrekkig» is opgesteld en anderdeels te beschouwen dat haar tekst «voldoende duidelijk en ondubbelzinnig» is om de interpretatie van verweerster aan te nemen en die van eiseres te verwierpen ;

Overwegende dat de rechter op onaantastbare wijze een overeenkomst interpreteert op voorwaarde dat hij de bewijskracht ervan niet miskent ; dat nu dit niet wordt aangevoerd, het onderdeel, in zoverre het de schending van artikel 1156 van het Burgerlijk Wetboek inroept, niet ontvankelijk is ;

Dat het onderdeel niet kan worden aangenomen ;

Wat het tweede onderdeel betreft :

Overwegende dat het arrest, in strijd met de aanvoering van eiseres, geenszins vaststelt dat er tussen de respectieve contractuele prestaties van de partijen een «ernstige» wanverhouding bestaat ; dat het zich ertoe beperkt van een wanverhouding te gewagen ;

Overwegende dat het louter bestaan van een wanverhouding tussen de prestaties van de in een overeenkomst betrokken partijen «in se» niet impliceert dat de oorzaak van die overeenkomst bij een of beide partijen ongeoorloofd is ;

Overwegende dat, nu deze door eiseres thans aangevoerde grond van nietigheid van de overeenkomst aan de rechter niet werd onderworpen, het arrest deze grond van nietigheid, wegens welke reden ook, niet heeft verworpen en niet behoefde te verwierpen ;

Dat het onderdeel niet kan worden aangenomen ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e KAMER — 20 JUNI 1977

Voorzitter : de h. Legros

Raadsheer-rapporteur : mevr. Raymond-Decharneux

Advocaat-generaal : de h. Declercq

Advocaat : mr. Delfosse

Onrechtmatige daad—Schade en schadeloosstelling—
1. Beoordeling van de schade—Ogenblik—Vermindering
van koopkracht van munt—Verworpen door de rechter—
Onwettig—2. Omvang van de schade—Soevereine beoor-
deling door de feitenrechter—Blijvende invaliditeit—Moge-
lijke gevolgen op de algemene arbeidsmarkt—Alleen schade-
vergoeding wegens aantasting van de fysieke inte-
griteit—Tegenstrijdig—Geen verplichting tot kapitalisatiebe-
rekening.

1. Om het door een ongeoorloofde daad veroorzaakte nadeel te schatten, moet de rechter zich plaatsen op de dag van zijn beslissing.

Het vonnis dat bij de beoordeling op die dag van de omvang van de schade en van het bedrag van de vergoeding die de schade volledig moet herstellen, beslist dat de rechtbank geen acht mag slaan op de muntontwaarding, en aldus principieel de gevolgen van de effectieve koopkrachtvermindering van de munt uitsluit, schendt art. 1382 B.W.

2. De rechter beoordeelt soeverein in feite de omvang van de schade en het bedrag van de vergoeding die ze geheel moet herstellen.

De rechter die vaststelt dat de invaliditeit waaraan de getroffene blijvend lijdt zijn toestand op de arbeidsmarkt in het algemeen voortaan in het gedrang kan brengen, kan niet beslissen, zonder met zichzelf in tegenspraak te komen, dat alleen de schade aan de lichamelijke integriteit dient te worden hersteld, zonder daarom verplicht te zijn over te gaan tot een kapitalisatieberekening.

D. t/ J.

Gelet op het bestreden vonnis, op 17 februari 1977 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Luik ;

Over het *eerste middel*, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis zijn beslissing motiveert door te zeggen «dat de eerste rechter, die steunt op oordeelkundige motieven die de rechtbank overneemt, de schade juist beoordeeld heeft ; dat de rechtbank geen rekening mag houden met de muntontwaarding»,

terwijl, eerste onderdeel, deze motivering noch uitdrukkelijk noch stilzwijgend antwoord geeft op de door eiser bij conclusie en in een nota van antwoord uiteengezette beweringen in feite en in rechte ;

tweede onderdeel, deze motivering niet antwoordt op het nieuwe punt in de rechtsvordering van eiser, in hoger beroep gevormd, waardoor hij voor de door hem gedurende de tijdelijke arbeidsongeschiktheid geleden stoffelijke schade aanspraak maakte op een op het brutosalaris berekende vergoeding, en daarbij steunde op artikel 17 van de wet van 5 januari 1976 op de inkomstenbelastingen, die de vergoedingen wegens tijdelijke derving van bezoldigingen van een werknemer belastbaar maakt, terwijl de rechter in hoger

beroep niet bij overneming van de motivering van de eerste rechter de conclusie mocht afwijzen die een aan de eerste rechter niet onderworpen aanspraak inhield ;

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat het middel geen melding maakt van de eisen waarop het vonnis geen antwoord zou gegeven hebben ; dat het middel, derhalve, wat dit onderdeel betreft, wegens gebrek aan nauwkeurigheid niet ontvankelijk is ;

Wat het tweede onderdeel betreft :

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat eiser voor het eerst in hoger beroep voor het verlies van bezoldigingen gedurende de periodes van tijdelijke arbeidsongeschiktheid aanspraak heeft gemaakt op een vergoeding berekend op het brutosalaris ; dat deze eis aan de eerste rechter niet werd onderworpen ;

Overwegende, derhalve, dat de rechter in hoger beroep, wanneer hij, om op dit nieuw punt van de eis antwoord te geven, alleen verwijst naar de motivering van de eerste rechter, op de conclusie van eiser niet antwoordt en zijn beslissing niet regelmatig met redenen omkleedt ;

Dat dit onderdeel van het middel gegrond is ;

Over het *eerste onderdeel van het tweede middel*, afgeleid uit de schending van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het vonnis, ter afwijzing van de eis tot verhoging van de herstelvergoeding van de morele schade geleden gedurende de periodes van tijdelijke arbeidsongeschiktheid en van het pretium doloris, vordering die door eiser in hoger beroep was ingesteld en met name steunde op de evolutie van de rechtspraak en op het verlies aan betaalkracht van het geld sedert de in eerste aanleg opgestelde nota, stelt «dat de rechtbank geen acht mag slaan op de muntontwaarding»,

terwijl muntontwaarding een van de omstandigheden is waarmede de rechter rekening mag houden voor de berekening van de schade aangezien, enerzijds, dit medebepalend element mogelijk maakt de schade op een gegeven ogenblik te begroten, hetgeen een toepassing is van de verplichting het nadeel «in concreto» te schatten en de evolutie van de rechtspraak inzake schadeloosstelling rechtvaardigt, en anderzijds, de rechter zich bij de berekening van de schade dient te plaatsen op de dag van zijn beslissing ;

Overwegende dat de rechter om het door een ongeoorloofde daad veroorzaakte nadeel te schatten, zich moet plaatsen op de dag van zijn beslissing ;

Overwegende dat het vonnis, dat, bij de beoordeling op die dag van de omvang van de schade en van het bedrag van de vergoeding die de schade volledig moet herstellen, zegt «dat de rechtbank geen acht mag slaan op de muntontwaarding» en aldus principieel de gevolgen van de effectieve koopkrachtvermindering van de munt uitsluit, artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek schendt ;

Over het *tweede onderdeel van het tweede middel*, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet en 1382 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat terwijl eiser, zowel voor de eerste rechter als voor de rechter in hoger beroep de vergoeding van zijn blijvende stoffelijke schade door middel van kapitalisatie had gevorderd, het vonnis dat de motivering van de eerste rechter overneemt, zegt «dat door de gevolgen van het ongeval de

arbeid van getroffene vertraagd kon worden» en «dat door zijn ongeschiktheid zijn toestand op de arbeidsmarkt in het gedrang gebracht kon worden», waardoor het stilzwijgend maar zeker voor waar aanneemt dat de gevolgen van het ongeval op de economische arbeidsongeschiktheid van de getroffene weerslag hebben gehad, doch uit het, overigens betwiste, feit «dat het ongeval geen invloed uitoefent op zijn inkomsten», afleidt dat eiser geen schade heeft geleden in zijn economisch vermogen, maar slechts in zijn lichamelijke gaafheid,

terwijl deze motieven tegenstrijdig zijn, aangezien, na vaststelling dat de gevolgen van het ongeval de economische geschiktheid van de getroffene krenken, niet kan worden beweerd dat zij slechts zijn lichamelijke gaafheid aantasten; en deze motieven ook verkeerd zijn, daar de omstandigheid dat dezelfde bezoldigingen voorts ontvangen worden niet ten gevolge heeft dat de krenking van het economisch vermogen verdwijnt:

Overwegende dat de rechter de omvang van de schade en het bedrag van de vergoeding die ze geheel moet herstellen, soeverein in feite beoordeelt;

Overwegende nochtans dat de rechter die vaststelt dat de invaliditeit waaraan de getroffene blijvend lijdt zijn toestand op de arbeidsmarkt in het algemeen voortaan in het gedrang kan brengen, niet kan beslissen, zonder met zichzelf in tegenspraak te komen, dat alleen de schade aan de lichamelijke ongedeerdheid dient te worden hersteld, zonder daarom verplicht te zijn over te gaan tot een kapitalisatieberekening;

Dat het middel, wat beide onderdelen betreft, gegrond is;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden vonnis;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt eiser in de kosten, hierin niet begrepen de kosten van de betekening van de voorziening aan het openbaar ministerie, die ten laste van eiser blijven;

Verwijst de zaak naar de Correctionele Rechtbank te Hoei, zitting houdend in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

2e KAMER — 28 SEPTEMBER 1977

Voorzitter: de h. Legros

Raadsheer-rapporteur: mevr. Raymond-Decharneux

Advocaat-generaal: de h. Krings

Advocaat: mr. Delfosse

Diefstal met geweld—Zware verminking of foltering—Uitlegging van wet.

Volgens de strekking van de tekst van art. 473 Sw., zoals dat gewijzigd werd bij de wet van 2 juli 1975, heeft de wetgever strengere straffen willen opleggen aan de daders van diefstallen met geweld wanneer de feiten hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende fysische of psy-

chische ongeschiktheid, hetzij het volledig verlies van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolge hebben gehad of wanneer personen lichamelijk werden gefolterd. In de bij de artt. 468 tot 471 bepaalde gevallen werden de straffen van opsluiting en van 10 tot 15 jaar dwangarbeid gebracht op 15 tot 20 jaar dwangarbeid en in de bij art. 472 bepaalde gevallen werd de straf van 15 tot 20 jaar dwangarbeid om dezelfde redenen logischerwijze op de hogere straf gebracht, te weten op levenslange dwangarbeid.

Een niet uitsluitend grammaticale uitlegging van een strafbepaling is niet noodzakelijk een extensieve uitlegging van die bepaling. Door te beslissen dat art. 473, derde lid, ook op het eerste lid en niet uitsluitend op het tweede lid van datzelfde artikel betrekking heeft, legt het arrest die tekst in de door de wetgever bedoelde zin uit, zonder in een leemte in de wet te voorzien.

B.

Gelet op het bestreden arrest, op 12 augustus 1977 gewezen door het Hof van Beroep te Luik, kamer van inbeschuldigingstelling;

Over het middel, afgeleid uit de schending van artikel 9 van de Grondwet en van het beginsel krachtens hetwelk de strafrechtsbepalingen beperkend uitgelegd dienen te worden en de twijfel de verdachte ten goede moet komen,

doordat het arrest, om de bevestiging van het tegen eiser uitgevaardigde bevel tot aanhouding te motiveren, zich beroept op artikel 473, derde lid, van het Strafwetboek en oordeelt dat die bepaling niet alleen betrekking heeft op het tweede maar ook op het eerste lid van het artikel en dat de eiser ten laste gelegde feiten derhalve strafbaar zijn met dwangarbeid,

terwijl de interpunctie die de wetgever bij het opstellen van die wetsbepaling heeft gebruikt, aantoonst dat het derde lid enkel betrekking heeft op het tweede lid,

en *terwijl*, gesteld nog dat die interpunctie het gevolg is van een vergissing bij de opstelling, de rechter zich daarop niet mocht beroepen noch trachten de werkelijke bedoeling van de wetgever te achterhalen;

Overwegende dat volgens de strekking van de tekst van artikel 473 van het Strafwetboek, zoals dat gewijzigd werd bij de wet van 2 juli 1975, de wetgever strengere straffen heeft willen opleggen aan de daders van diefstallen met geweld als de feiten hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende fysische of psychische ongeschiktheid, hetzij het volledig verlies van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolge hebben gehad of wanneer personen lichamelijk werden gefolterd; dat in de bij de artikelen 468, 469, 470 en 471 bepaalde gevallen de straffen van opsluiting en van 10 tot 15 jaar dwangarbeid gebracht werden op 15 tot 20 jaar dwangarbeid; dat in de bij artikel 472 bepaalde gevallen de straf van 15 tot 20 jaar dwangarbeid om dezelfde redenen logischerwijze op de hogere straf werd gebracht, te weten op levenslange dwangarbeid;

Dat een niet uitsluitend grammaticale uitlegging van een strafbepaling niet noodzakelijk een extensieve uitlegging van die bepaling is;

Overwegende dat het arrest, door te beslissen dat artikel 473, derde lid, ook op het eerste lid en niet uitsluitend op het tweede lid van datzelfde artikel betrekking heeft, die tekst in de door de wetgever bedoelde zin uitlegt, zonder in een leemte in de wet te voorzien;

Dat het middel naar recht faalt ;

En overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissing overeenkomstig de wet is gewezen ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiser in de kosten.

NOOT—Betreffende wetsinterpretatie in strafzaken, zie : Cass., 25 januari 1956, Arr. Cass., 1956, 415, en de aldaar geciteerde rechtsleer ; Cass., 30 november 1964, Pas., 1965, I, 320 ; Cass., 9 oktober 1973, Arr. Cass., 1974, 161.

HOF VAN CASSATIE

1e KAMER — 2 FEBRUARI 1978

Voorzitter : de h. Trousse

Raadsheer-rapporteur : de h. Closon

Procureur-generaal : de h. Delange

Advocaat : mr. Houtekier

Tuchtrecht—Veroordeling in de kosten—Orde der Dierenartsen—Onwettig.

Geen enkele wettelijke bepaling kent aan de tuchtraden van de Orde der Dierenartsen de bevoegdheid toe om een arts die gestraft wordt met een van de sancties waarvan sprake in de wet van 19 december 1950, in de kosten van het tuchtgeding te veroordelen.

B. t/ Orde der Dierenartsen

Gelet op de bestreden beslissing, op 25 mei 1977 gewezen door de Franstalige gemengde raad van beroep van de Orde der dierenartsen ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 6, 6bis, 7, 25, 30, 92, 93, 97, 110 en 113 van de Grondwet, 1, 5, lid 2, 11, lid 6, 14, 23, lid 3, van de wet van 19 december 1950 tot instelling van de Orde der dierenartsen, 2, 1017, 1018, 1021, 1042 van het Gerechtelijk Wetboek, dat gewijzigd is bij de wetten van 24 juni 1970 en van 4 juli 1972, en van het algemeen rechtsbeginsel inzake rechtsmisbruik,

doordat de beslissing, na eiser te hebben gestraft met een schorsing van het recht om de veeartsenijkunde uit te oefenen gedurende een termijn van vijftien dagen, de kosten van eerste aanleg, namelijk 20.072 frank, te zijnen laste laat en hem bovendien veroordeelt om de kosten van hoger beroep ten bedrage van 21.300 frank te betalen,

terwijl, eerste onderdeel, de veroordeling van eiser in proceskosten ten bedrage van 41.372 frank moet worden gelijkgesteld met een straf die inbreuk maakt op de burgerlijke rechten van eiser, deze straf enkel kan worden uitgesproken krachtens een wet en de tuchtraden van de Orde der dierenartsen geen inbreuk mogen maken op de burgerlijke rechten van eiser ; deze veroordeling ook een schending inhoudt van de regel dat de Belgen gelijk zijn voor de wet en een geval van discriminatie en van rechtsmisbruik vormt (schending van de

artikelen 6, 6bis, 7, 25, 30, 92, 93 van de Grondwet, 1, 5, lid 2, 11, lid 6, 14, 23, lid 7, van de wet van 19 december 1950, en van het algemeen rechtsbeginsel inzake rechtsmisbruik) ;

tweede onderdeel, geen enkele wets- of reglements-bepaling aan de tuchtraden van de Orde der dierenartsen de bevoegdheid geeft om eiser in de kosten van het tuchtgeding te veroordelen ; geen retributie van de burgers kan worden gevorderd behalve in de gevallen uitdrukkelijk bij de wet bepaald (schending van de artikelen 1, 5, lid 2, 11, lid 6, 14, 23, lid 3, van de wet van 19 december 1950, 110 en 113 van de Grondwet) ;

derde onderdeel, de beslissing het beroep van eiser gedeeltelijk heeft ingewilligd ; deze derhalve niet kon worden veroordeeld in alle gedingkosten van hoger beroep ; de wettigheid van die veroordeling in alle kosten niet kan worden getoetst (schending van de artikelen 2, 1017, 1018, 1021, 1042 van het Gerechtelijk Wetboek en 97 van de Grondwet) ;

Overwegende dat de artikelen 5, 6 en 14 van de wet van 19 december 1950 de bevoegdheden van de raden van de Orde der dierenartsen in tuchtzaken vaststellen alsmede de strafmaatregelen waarover die raden beschikken ;

Overwegende dat geen enkele wettelijke bepaling aan de tuchtraden van de Orde der dierenartsen de bevoegdheid toekent om een arts, die wordt gestraft met een van de sancties waarvan sprake in de wet van 19 december 1950 tot instelling van de Orde der dierenartsen, in de kosten van het tuchtgeding, te veroordelen ;

Overwegende dat de bestreden beslissing, door eiser te veroordelen, enerzijds, met bevestiging van de beroepen beslissing, in de kosten van eerste aanleg, en, anderzijds, in de kosten van hoger beroep, voormelde bepalingen van de wet van 19 december 1950 schendt ;

Dat het middel gegrond is ;

Om die redenen,

Vernietigt de bestreden beslissing, doch alleen voor zover ze eiser in de kosten van de beide instanties veroordeelt ;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ;

Veroordeelt verweerster in de kosten van het geding in cassatie ;

En overwegende dat de anders samengestelde gemengde raad van beroep waarnaar de zaak zou moeten worden verwezen, zich zou moeten voegen naar onderhavig arrest wat de rechtsvraag betreft waarover het Hof uitspraak heeft gedaan en dat de uitgesproken cassatie niets meer te vonnissen overlaat, zegt dat er geen grond is tot verwijzing.

NOOT—Hierna volgen enkele gegevens uit de conclusie van de procureur-generaal Delange.

Het eerste onderdeel van het middel gaat niet op : van misbruik van recht blijkt niets ; de gelijkheid van de Belgen voor de wet komt hier niet te pas, en de verwijzing in de proceskosten is geen straf, zelfs niet in strafzaken (Cass., 7 oktober 1935, Pas., 1935, I, 354).

Maar onbetwistbaar gegrond is het tweede onderdeel, waarbij eiser doet gelden dat geen enkele bepaling de Orde der Dierenartsen de macht geeft om hem in de kosten van het tuchtgeding te veroordelen, en dat krachtens art. 113 Grondwet geen retributie van de burgers kan worden gevorderd behalve in de gevallen uitdrukkelijk door de wet bepaald.

De machten van de raden der Orde en de tuchtsancties die ze kunnen opleggen, zijn vastgelegd door de wet van 19 december

1950, meer bepaald in de artt. 5, 6 en 12. De raden hebben niet de macht een veroordeling in de kosten uit te spreken. Hun werking is gratis, onder voorbehoud van de bijdrage die de Orde kan vaststellen en innen ingevolge art. 23, lid 3.

Hetzelfde geldt voor de Orde der Advocaten, de Orde der Geneesheren, de Orde der Apothekers, de Orde der Architecten, de Orde der Bedrijfsrevisoren, alsook voor de tuchtkamers van notarissen en gerechtsdeurwaarders.

Dat betekent niet dat een disciplinaire vervolging nooit aanleiding tot veroordeling in de kosten kan geven. Er zijn gevallen waarin zodanige veroordeling uitdrukkelijk is voorgeschreven, bv. art. 281 Sv. En afgezien van zulke formele wetsbepalingen, geven de disciplinaire vervolgingen aanleiding tot veroordeling in de kosten, als ze aanhangig zijn bij de hoven en rechtbanken van de rechterlijke macht (bij vervolging van een staatsraad: Cass., 15 maart 1951, *Pas.*, 1951, I, 470; bij ontzetting van een rechter uit zijn ambt: Cass., 7 juli 1885, *Pas.*, 1885, I, 292; 12 maart 1938, *Pas.*, 1938, I, 164, 29 juni 1972, *Pas.*, 1972, I, 1026; 21 maart 1973, *Pas.*, 1973, I, 692).

Daartegenover staat dat tuchtcolleges die geen gerechten van de rechterlijke macht zijn, geen veroordeling in de kosten mogen uitspreken, evenmin als ze een schadevergoeding mogen toekennen aan de partij die benadeeld is door een disciplinaire fout.

Ongetwijfeld houdt de veroordeling in de kosten geen verband met het begrip quasi-delictuele aansprakelijkheid of het begrip fout (Cass., 15 mei 1941, *Pas.*, 1941, I, 192), maar evenals de veroordeling tot schadevergoeding is ze van burgerlijke aard, en behoort ze ingevolge art. 92 Grondwet bij uitsluiting tot de bevoegdheid van de rechtbanken (zie toch de artt. 66-83 van het besluit van de regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging van de afdeling administratie van de Raad van State).

Bovendien zou een veroordeling in de kosten, uitgesproken door een tuchtcollege dat niet tot de rechterlijke macht behoort, niet voor gedwongen tenuitvoerlegging vatbaar zijn.

V. t/ Belgische Staat

Overwegende dat de bestreden aanslag werd gevestigd in de uitvoering van de wet van 5 juli 1972 (Belgisch Staatsblad van 27 juli 1972) tot wijziging van het wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen; dat deze wetswijziging, die in werking trad op 1 april 1972, voor de automatische ontspanningtoestellen de jaarlijkse belasting in zeer gevoelige mate verhoogde en voor de toestellen opgesteld in de loop van het eerste semester 1972 het eisbare belastingsupplement bepaalde op drie vierde van het verschil tussen het nieuwe en het oude belastingbedrag; dat met toepassing van deze wet verzoeker voor vijf toestellen van groep 1 en een toestel van groep 2 categorie A/1 werd aangeslagen voor een belastingsupplement van in totaal 189.750 fr.; dat het door de bestreden beslissing afgewezen bezwaarschrift ertoe strekte ontheffing te bekomen van de met toepassing van de wet van 5 juli 1972 geheven belastingen;

Overwegende dat de berekening en het bedrag van de aanslag als dusdanig niet worden betwist;

Overwegende dat verzoeker evenwel opwerpt dat de wet van 5 juli 1972 een terugwerkende kracht heeft, wat onbillijk is, strijdig met talrijke rechtsprincipes en hem schade berokkent; dat hij meer in het bijzonder van oordeel is dat de terugwerkende kracht strijdig is met de bedoelingen van de wetgever, met de Conventie tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, met art. 2 B.W. en met het jaarlijks karakter van de belastingen;

Overwegende dat ten aanzien van de door verzoeker opgeworpen middelen vooraf dient te worden vastgesteld dat de wet van 5 juli 1972, gelet op de datum van haar afkondiging en bekendmaking enerzijds en van haar inwerkingtreding en haar toepassing op vóór haar afkondiging en bekendmaking opgestelde toestellen anderzijds, ontegensprekelijk terugwerkende kracht heeft; dat, waar verzoeker opwerpt dat deze wet onbillijk is en hem schade berokkent, dient te worden opgemerkt dat hij de rechtsgrond aan de hand waarvan het Hof de billijkheid of de opportuniteit of eventueel het schade berokkenend karakter van de wet zou kunnen toetsen, niet aanhaalt;

Overwegende dat verzoeker zijn opwerping volgens welke de wet in strijd is met de bedoelingen van de wetgever, baseert op de memorie van toelichting van art. 4, § 2, van het wetsontwerp waarin gezegd wordt dat «uit de bewoordingen ervan impliciet voortvloeit dat er geen terugwerkende kracht in besloten is» (Kamer van Volksvert. Doc. 144, 1971-1972, nr. 1, 29 maart 1972); dat echter uit het verslag namens de Commissie voor de Financiën uitgebracht door de heer De Vidts blijkt dat een amendement ertoe strekkend «de wet in werking te laten treden op de eerste dag van de maand na die waarin ze in het Belgisch Staatsblad zou worden bekendgemaakt en de aanvullende belasting van het jaar 1972 te berekenen in verhouding tot het resterend aantal maanden» werd verworpen, terwijl het amendement van de minister van Financiën dat thans art. 4, § 2, van de wet van 5 juli 1972 uitmaakt en waaromtrent de minister verklaarde «dat de datum van 1 april 1972 voorzien in par. 1 (van art. 4) inderdaad voorbijgestreefd was en het derhalve noodzakelijk was de toestand te regelen van de toestellen die worden opgesteld in de loop van het eerste semester van het jaar (en niet meer alleen van het eerste kwartaal)» werd aangenomen (Kamer van Volksvert., Doc. 144, 1971-1972, nr. 3, 12 mei 1972); dat het derhalve zonder meer duidelijk is dat de Commissie wel degelijk de bezwaren tegen de terugwerkende

HOF VAN BEROEP TE ANTWERPEN

Se KAMER — 15 NOVEMBER 1977

Voorzitter-rapporteur: de h. Meers

Raadsheren: de hh. Janssens en van Gelder

Substituut-procureur-generaal: de h. Vandeplas

Advocaten: mrs. Vervroegen loco Vanstaen en Dumez

Belastingen—Met inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen—Wet van 5 juli 1972—Terugwerkende kracht.

De wet van 5 juli 1972 tot wijziging van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen heeft ontegensprekelijk terugwerkende kracht inzake de belasting op de automatische ontspanningtoestellen.

Ondanks de bewoordingen van de memorie van toelichting, die blijkbaar achterhaald waren op het ogenblik van de goedkeuring van de wet, wijzen de parlementaire besprekingen uit dat het wel degelijk in de bedoeling van de wetgever lag terugwerkende kracht te schenken aan deze bepalingen.

In fiscale zaken is het door art. 2 B.W. gehuldigde rechtsbeginsel slechts van toepassing, voor zover de wetgever er niet uitdrukkelijk of stilzwijgend van is afgeweken. De terugwerkende kracht inzake belastingen is ook niet in strijd met de bepalingen van art. 7 van de Conventie tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, daar dit artikel, zoals uit de bewoordingen blijkt, uitsluitend het strafrecht tot voorwerp heeft en niet van toepassing is op de rechten en verplichtingen die hun oorsprong vinden in het fiscaal recht.

kracht heeft onderzocht, doch, ondanks de geopperde bezwaren en dus welbewust, de terugwerkende kracht heeft behouden ; dat, voor zover — zoals verzoeker meent — uit de memorie van toelichting zou kunnen worden afgeleid dat de minister van gevoelen was dat in de (in het oorspronkelijk wetsontwerp opgenomen) bewoordingen van art. 4, § 2, geen terugwerkende kracht besloten lag, deze zienswijze achterhaald werd door zijn later ingediend — en door de Commissie aangenomen amendement ; dat in deze omstandigheden verzoeker ten onrechte nog staande houdt dat het de bedoeling van de minister niet was terugwerkende kracht aan de wet te geven en dat er anders over oordelen ingaat tegen de bedoelingen van de wetgever ;

Overwegende dat verzoeker verder doet gelden dat de Conventie tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden ondertekend te Rome op 4 november 1950 en goedgekeurd door de (Belgische) wet van 13 mei 1955, in art. 7 bepaalt dat niemand mag worden veroordeeld wegens een handeling of een tekortkoming die, op het ogenblik waarop zij begaan werd, geen inbreuk uitmaakt naar nationaal of internationaal recht en dat evenmin een zwaarder straf mag worden opgelegd dan die welke ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was ; dat genoemd art. 7 van de Conventie, zoals uit zijn bewoordingen voldoende blijkt, uitsluitend het strafrecht tot voorwerp heeft ; dat dit artikel echter niet toepasselijk is op de rechten en de verplichtingen die hun oorsprong vinden in het fiscaal recht (Cass., 29 oktober 1971, *Arr. Cass.*, 1972, 227, aangehaald door de Belgische Staat) ; dat de in het onderhavige geding besproken rechten en verplichtingen van verzoeker onbetwistbaar hun oorsprong vinden in het fiscaal recht en derhalve vallen buiten het toepassingsveld van de ingeroepen Conventie ;

Overwegende dat door verzoeker eveneens een beroep wordt gedaan op artikel 2 B.W., dat volgens hem een algemene draagwijdte heeft en dient te hebben en zich ook tegen de terugwerkende kracht van de fiscale wetgeving verzet ; dat evenwel de niet-terugwerkende kracht van de wetten weliswaar een door art. 2 B.W. gehuldigd algemeen rechtsprincipe is, doch dit principe in fiscale zaken slechts van toepassing is, wanneer de wetgever er niet uitdrukkelijk of stilzwijgend is van afgeweken (Cass. 14 maart 1974, *Journal pratique de droit fiscal*, 1974, 75, in afschrift voorgelegd door verzoeker) ; dat in casu de wetgever, zoals hoger uiteengezet, uitdrukkelijk van bedoeld principe is afgeweken ; dat bijgevolg verzoeker zich tevergeefs beroept op art. 2 B.W. en hij eveneens ten onrechte in dit verband andermaal beweert dat de minister niet de bedoeling had aan de wet terugwerkende kracht te verlenen ;

Overwegende dat verzoeker nog opwerpt dat de wet van 5 juli 1972 ingaat tegen het jaarlijks karakter van de met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belasting op de automatische ontspanningspelen, jaarlijks karakter dat de exploitant van zulke spelen in staat moet stellen op voorhand de exploitatie- en rendementsmogelijkheden te onderzoeken, rekening houdend met het vast gegeven van de te heffen, over een jaar berekende belasting ; dat, steeds volgens verzoeker, art. 4, § 2, van de wet van 5 juli 1972 zijn rechten krenkt en tevens de algemeen aanvaarde regel dat de verworven rechten geëerbiedigd moeten worden, een rechtsprincipe dat impliciet vervat is in de Conventie tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in art. 2 B.W. en in de artt. 11 en 111 van de Grondwet en dat door

aldus te handelen de overheid een fout beging zoals voorzien in de artt. 1382 en 1383 B.W. ; dat, waar ten deze de wet van 5 juli 1972, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 27 juli 1972, in werking getreden is op 1 april 1972 en zij slechts voor 1972 van kracht zou zijn, indien zij niet vernieuwd werd, het jaarlijks karakter der belastingen dat door de Grondwet gewaarborgd werd geenszins geschonden werd ; dat, wat de Conventie van 4 november 1950 en een daarin impliciet vervat rechtsprincipe ter eerbiediging van verworven rechten betreft, het Hof hic et nunc niet bevoegd is om kennis te nemen van een naar bewering geschonden recht van verzoeker, hetgeen trouwens evenmin het geval is ten aanzien van de artt. 1382 en 1383 B.W. en artikel 11 van de Grondwet ; dat aangaande art. 2 B.W. hier slechts moet herhaald worden dat ter zake de wetgever op expliciete wijze van het aldaar gehuldigde rechtsprincipe is afgeweken en dat dit laatste dan ook vruchteloos wordt ingeroepen ;

Overwegende dat derhalve de voorziening iedere grond mist ;

(...)

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e KAMER — 16 FEBRUARI 1977

Voorzitter : de h. Serck

Rechters : de hh. Meyer en Forrier

Advocaten : mrs. Stals, Lust, Schoonjans loco Martens en Verhelst

Aanneming—Tienjarige aansprakelijkheid—1. Rotten en uitzetten van parketvloer in turnzaal—Gebrek in zin van art. 1792 B.W.—2. Aanvangsdatum van de termijn—Definitieve aanvaarding—3. Betaling zonder enig voorbehoud van alle sommen ingevolge de aanneming verschuldigd—Daad van definitieve aanvaarding—4. Dagvaarding in kort geding enkel strekkende tot aanstelling van een deskundige—Geen instellen van de vordering op grond van art. 1792 B.W.

1. Het rotten van de parketvloer en het uitzetten ervan, zodat de turnzaal niet meer kan gebruikt worden voor het doel waarvoor zij werd opgericht, is een gebrek dat het gedeeltelijk tenietgaan van de bouw tot gevolg heeft en als dusdanig onder de toepassing valt van art. 1792 B.W.

2. De termijn van tien jaar is een vervaltermijn die niet vatbaar is voor stuiting of schorsing. De vordering voor het herstel of voor het bekomen van schadevergoeding moet binnen tien jaar na de definitieve aanvaarding ingesteld worden.

3. De betaling zonder enig voorbehoud van alle sommen die ingevolge de aanneming verschuldigd zijn, moet als een daad van definitieve aanvaarding worden beschouwd.

4. De dagvaarding in kort geding, enkel strekkende tot de aanstelling van een deskundige, kan niet als een instellen van de vordering op grond van art. 1792 B.W. worden aangenomen, wanneer uit de dagvaarding niet blijkt dat eiseres op dat ogenblik haar wil heeft uitgedrukt om voor de rechter ten gronde een schadeloosstelling te vorderen.

V.Z.W. Z. t/ K., H. t/
N.V. De B. en N.V. De B. t/ E.

Overwegend dat de eis, ingeleid bij dagvaarding van 23 augustus 1971, betekend door de gerechtsdeurwaarder André Kesteloot te Brugge, strekt tot de veroordeling van de verweerder H. om aan de eiseres, de V.Z.W. Z., 215.158 fr. te betalen, vermeerderd met de vergoedende interest vanaf 15 december 1969, de gerechtelijke interest vanaf 23 augustus 1971 en de kosten van het kort geding en van het deskundig onderzoek, en dit als herstellingskosten en schadevergoeding voor een parketvloer die geplaatst is in de turnzaal van de eiseres en waarvoor de verweerder H. als architect is opgetreden ;

Overwegende dat de verweerder H. op zijn beurt bij dagvaardingen van 21 en 22 oktober 1971, betekend door het ambt van gerechtsdeurwaarder Roger Dekeyser te Gent de N.V. De B. tot gedwongen tussenkomst en tot vrijwaring heeft doen dagvaarden ;

Overwegende dat de N.V. De B. bij dagvaarding van 25 april 1972, betekend door het ambt van gerechtsdeurwaarder Armand Van Wittenberghe te Gent, de genaamde Christian E., aannemer van parketvloeren, eveneens tot gedwongen tussenkomst en tot vrijwaring heeft doen dagvaarden ;

Overwegende dat de verweerder H. de ontvankelijkheid van de vordering betwist omdat de vordering te laat, d.i. zijnde buiten de termijn van tien jaar bepaald in artikel 1792 B.W. is ingesteld, althans dat de gewraakte gebreken de stevigheid van het gebouw niet aantasten en dat het geen grote werken zijn ;

Overwegende dat ter zake blijkt dat de door gebreken aangetaste parketvloer ligt in een turnzaal van 306 m² ;

Dat ingevolge het rotten van de parketvloer en het uitzetten ervan, de turnzaal niet meer kan worden gebruikt voor het doel waarvoor zij werd opgericht daar de risico's voor ongevallen bij turnen op een dergelijke vloer veel te hoog zijn ; dat een dergelijk gebrek het gedeeltelijk tenietgaan van de bouw tot gevolg heeft en als dusdanig onder de toepassing valt van het artikel 1792 B.W. ;

Overwegende dat de architect slechts gedurende tien jaar aansprakelijk is voor dergelijke gebreken ; dat die termijn van tien jaar een vervaltermijn is die niet vatbaar is voor stuiting of schorsing ; dat de vordering voor het herstel of voor het verkrijgen van schadevergoeding derhalve binnen tien jaar na de definitieve aanvaarding moet worden ingesteld ;

Overwegende dat de partijen het niet eens zijn nopens het tijdstip waarop het gebouw definitief werd aanvaard ; dat de eiseres staande houdt dat het gebouw pas na de grote vakantie 1961 in gebruik werd genomen, terwijl de verweerder beweert dat zulks na de paasvakantie is geschied ;

Overwegende dat, bij gebrek aan uitdrukkelijke aanvaarding, de definitieve aanvaarding afgeleid moet worden uit de stilzwijgende daden van aanvaarding ;

Overwegende dat, afgezien van het tijdstip van de inbezitting, de betaling, zonder enig voorbehoud, van alle sommen die ingevolge de aanneming verschuldigd zijn, als een daad van definitieve aanvaarding moet worden beschouwd (Bricmont, *La responsabilité des Architecte et Entrepreneur*, 1975, nr. 73, en de aldaar aangehaalde rechtspraak) ;

Overwegende dat de partijen niet betwisten dat de eiseres in juni 1961 het saldo van de aannemingssom, zonder enig voorbehoud, heeft betaald aan de N.V. D.B. en dat het saldo van het honorarium van de verweerder op 21 augustus 1961 is betaald ;

Overwegende dat de vordering op grond van artikel 1792 B.W. derhalve zeker vóór 22 augustus 1971 ingeleid moest zijn ;

Overwegende dat de dagvaarding over de grond pas op 23 augustus 1971 is betekend, zijnde buiten de wettelijke vervaltermijn ;

Overwegende dat de dagvaarding in kort geding, op 15 december 1969 betekend, en enkel strekkende tot de aanstelling van een deskundige, niet als een instellen van de vordering op grond van artikel 1792 B.W. kan worden aangenomen, daar uit de dagvaarding niet blijkt dat de eiseres toen haar wil heeft uitgedrukt om voor de rechter over de grond een schadeloosstelling te vorderen ;

Overwegende dat de vordering derhalve wegens laattijdigheid niet ontvankelijk is ;

Overwegende dat, gelet op de niet-ontvankelijkheid van de hoofdvordering, de vorderingen tot gedwongen tussenkomst en tot vrijwaring zonder voorwerp zijn geworden en niet nader dienen te worden onderzocht ;

(...)

NOOT—Zie en vergelijk : Rb. Hasselt, 23 december 1977, R.W., 1977-78, 1647, met noot.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE BRUSSEL

20e KAMER — 16 MAART 1978

Voorzitter : de h. Jans

Rechters : de hh. Winderickx en Kesteloot (rapporteur)

Openbaar ministerie : de h. Du Jardin

Advocaten : mrs. Marchandise, De Bondt en Carre

Strafvordering—Burgerlijk aansprakelijke partij—Verplichting tot dagvaarding.

De afwezigheid van de burgerlijk aansprakelijke partij die bij het strafgeding niet betrokken werd is geen reden van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering tegen de verdachte.

Van C. t/ B.

Nota van het openbaar ministerie

Is de procureur des Konings verplicht de burgerlijk aansprakelijke persoon als partij bij het strafproces te betrekken ? Deze problematiek wordt behandeld in de artt. 145, 182, 190, 195, 202, 205, 210 en 216 van het Wetboek van Strafvordering en in art. 67 van het Wegverkeersreglement.

Aanvaard wordt dat de burgerlijk aansprakelijke vrijwillig kan tussenkomen in het strafproces, hetgeen inhoudt dat deze persoon niet noodzakelijk betrokken wordt in het geding. De burgerlijke vordering voor de burgerlijke rechtbank kan beperkt worden tot de civielrechtelijk aansprakelijke partij (R.P.D.B., tw. «Responsabilité», nrs. 1607, 1622), hetgeen onverenigbaar zou zijn met de bewering dat het openbaar ministerie verplicht is deze partij samen met de verdachte voor het strafgerecht te dagvaarden.

Indien de civielrechtelijke aansprakelijke partij afzonderlijk hoger beroep mag instellen, terwijl de verdachte in zijn veroordeling berust (Cass., 10 januari 1949, *Pas.*, 1949, I, 13), dan kan ook aangenomen worden dat deze vordering afzonderlijk van deze tegen de verdachte kan worden gevoerd.

Anderzijds kan de verdachte aangestelde die de schade heeft veroorzaakt zich van zijn verantwoordelijkheid niet ontlasten door middel van een regresvordering tegen zijn werkgever gebaseerd op de enkele overweging dat deze laatste civielrechtelijk aansprakelijk is tegenover de derden (Cass., 24 mei 1962, *Pas.*, 1962, I, 1082; Cass., 21 maart 1972, *Pas.*, 1972, I, 683; R. Dalcq, «Examen de jurisprudence», *Rev. crit. jur. belge*, 1973, p. 669, nr 59), de verdachte «n'étant pas la victime du dommage, il ne pouvait se prévaloir de l'art. 1384, al. 3 C.C.» (R. Dalcq, o.c., p. 659, nr. 44).

Tenslotte kan de verdachte ook geen exceptie van niet-ontvankelijkheid aanvoeren op grond van de afwezigheid van de burgerlijk aansprakelijke partij bij het strafgeding (Cass., 12 juli 1905, *Pas.*, 1905, I, 299; Cass., 11 december 1922, *Pas.*, 1923, I, 105; G. Schuind, *Traité pratique de droit criminel*, 3e ed., II, p. 36)

Vonnis

Ontvankelijkheid

Overwegende dat de ingestelde procedure toelaatbaar is; dat appellant immers geen exceptie van niet-ontvankelijkheid, gebaseerd op de afwezigheid van de burgerlijk aansprakelijke partij bij het strafgeding, kan opwerpen (zie Cass., 11 december 1922, *Pas.*, 1923, I, 105; Schuind, *Traité de droit criminel*, ed. 1936, t. I, p. 339);

Ten gronde

(...)

NOOT - Wanneer de strafzaak aanhangig is bij het vonnisgerecht, zelfs na verwijzing door de raadkamer, kan de burgerlijke partij, het openbaar ministerie, het bosbeheer of het beheer van Financiën de civielrechtelijke aansprakelijke persoon alsnog tot tussenkomst dagvaarden (Cass., 16 april 1934, *Pas.*, 1934, I, 238; A. BRAAS, *Précis de procédure pénale*, 3e ed., I, p. 240, nr 300).

De verdachte kan echter de burgerlijk aansprakelijke persoon niet tot tussenkomst dagvaarden (Cass., 16 april 1934, *Pas.*, 1934, I, 240; Pol. Luik, 6 januari 1937, *Pas.*, 1937, III, 65), noch de burgerlijk aansprakelijke partij een andere aansprakelijke partij (Hof Luik, 25 november 1937, *R.G.A.R.*, 1938, 2805).

De tussenkomst van de burgerlijk aansprakelijke partij moet gevorderd worden voordat de strafvordering vervallen is want de beoordeling van de aansprakelijkheid door de strafgerichten kan slechts samen met de strafvervolgung geschieden (G. SCHUIND, *Traité pratique de droit criminel*, 3e ed., II, p. 35).

A. Vandeplas

«Overwegende dat aderspatkousen, die aanvankelijk waren begrepen in de opsomming van de geneeskundige verstrekkingen, vervat in het vroeger koninklijk besluit van 24 december 1963 tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen van de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, ingevolge de wijziging van dit koninklijk besluit door het koninklijk besluit van 12 december 1966, niet meer in deze opsomming voorkomen;

«Overwegende echter dat uit de enkele verwijdering van die kousen uit de nomenclatuur, zonder enige aanduiding in het jongste besluit van de reden van deze verwijdering, niet kan worden afgeleid dat de kosten voor deze voorwerpen in geen geval mogen worden vergoed;

«Dat immers onder de geneeskundige verstrekkingen opgesomd in artikel 23 van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, onder 8° is begrepen de hulp vereist wegens revalidatie; dat luidens artikel 19, lid 2, van dezelfde wet, zoals vervangen door artikel 12 van de wet van 8 april 1965, zo het revalidatie- en herstellingsprogramma in de nomenclatuur bedoelde verstrekkingen omvat, 'de tussenkomst van het college van geneesheren-directeurs' voor die verstrekkingen geen andere vergoedingsvoorwaarden mag invoeren dan die welke in bovengenoemde nomenclatuur zijn bepaald;

«Dat uit deze wetsbepalingen volgt dat, voor het verlenen van hulp wegens revalidatie, ook andere dan in de nomenclatuur opgesomd verstrekkingen vatbaar zijn voor vergoeding;

«Dat het onderdeel naar recht faalt;

«Wat het eerste onderdeel betreft;

«Overwegende dat, door erop te wijzen dat 'uit de gegevens van het administratief dossier blijkt dat de adviserende geneesheer uit medisch oogpunt het dragen van steunkousen noodzakelijk acht voor eerste geïntimeerde (verweerder De B.) en dat, zonder de hulp van de medisch voorgeschreven steunkousen, hij regelmatig ten laste van de ziekte- en invaliditeitsverzekering zou vallen', het arrest impliciet vaststelt dat een programma voor de revalidatie van die verweerder, dat het goedkeurt, het gebruik van voornoemde hulpmiddelen onontbeerlijk maakt;

«Overwegende dat artikel 151 van het koninklijk besluit van 4 november 1963 tot uitvoering van bovengenoemde wet van 9 augustus 1963 weliswaar bepaalt dat de door het college van geneesheren-directeurs vastgestelde programma's de kosten bepalen van, onder meer, bijzondere toestellen vereist voor de revalidatie, maar dat, bij ontstentenis van wettelijke omschrijving van het begrip 'bijzondere toestellen', het arbeidshof heeft kunnen aannemen dat een medische kous en een liesdijstuk dergelijke bijzondere toestellen uitmaken;

«Dat de rechter niet verplicht was zulks uitdrukkelijk vast te stellen, nu uit de proceduristukken niet blijkt dat enige betwisting desontrent voor het arbeidshof aanhangig was.»

(Voorzitter: baron Richard-Raadsheer-rapporteur: baron Vinçotte—Advocaat-generaal: de h. Duchatelet—Advocaten: mrs. Houtekier en Bützler—In de zaak: Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering t/ De B. en Landsbond der Christelijke Mutualiteiten)

Hof van Cassatie (3e Kamer), 19 december 1977

Arbeidsovereenkomst—Handelsvertegenwoordiger—Weigering wekelijks programma in te dienen—Rechtsvordering van werkgever—Verkreten en dadelijk belang—Wijziging essentiële bepalingen van de arbeidsovereenkomst.

Een werkgever, handelaar in metalen, legde zijn handelsvertegenwoordigers vanaf een bepaald ogenblik de verplichting op voortaan wekelijks en vooraf hun geprogrammeerde bezoeken aan de klanten op te geven. Een vertegenwoordiger weigerde daaraan gevolg te

RECHTSPRAAK IN KORT BESTEK

Hof van Cassatie (2e Kamer), 14 december 1977

Ziekte- en invaliditeitsverzekering werknemers—Hulp wegens revalidatie—Aderspatkousen—Verstrekking niet opgenomen in de nomenclatuur—Revalidatieprogramma—Bijzonder toestel vereist voor revalidatie—Begrip.

geven en stelde dat deze nieuwe verplichting een inbreuk op de gesloten arbeidsovereenkomst en een essentiële wijziging van de arbeidsvoorwaarden inhield.

De werkgever dagvaardde daarop de vertegenwoordiger ten einde hem o.m. tot uitvoering van de opgelegde prestatie te doen veroordelen.

Het Arbeidshof te Gent, afd. Brugge, besliste op 18 juni 1976 zoals de eerste rechter dat de vordering toelaatbaar was en dat de opgelegde verplichting de uitoefening was van het recht van leiding en toezicht aan de zijde van de werkgever en geen essentiële wijziging van de arbeidsvoorwaarden inhield.

Het cassatieberoep wordt verworpen.

«Overwegende, voor het overige, dat uit het arrest blijkt dat verweerster aan haar handelsvertegenwoordiger, eiser, opdracht had gegeven voortaan wekelijks een programma in te dienen voor de volgende week, met de namen van de klanten die zouden worden bezocht; dat eiser weigerde op dit verzoek in te gaan, omdat hij van mening was dat hij tot deze bijkomende prestatie niet kon worden verplicht;

«Dat er derhalve een betwisting bestond tussen de partijen en verweerster er een verkregen en dadelijk belang bij had de rechtsvordering in te stellen om haar recht te doen erkennen en eiser te doen veroordelen de betwiste opdracht na te leven; dat dit deel van het middel niet aangenomen kan worden.»

(...)

«Overwegende dat, ingevolge artikel 2 van de wet van 30 juli 1963 tot instelling van het statuut der handelsvertegenwoordigers, voor de toepassing van deze wet onder 'handelsvertegenwoordiging' dient te worden verstaan, de omschreven activiteit, 'onder het gezag, voor rekening en in naam' van de opdrachtgevers;

«Overwegende dat de uitoefening van gezag de bevoegdheid inhoudt om leiding te geven en toezicht te houden, al kan, ten aanzien van de handelsvertegenwoordiger die bediende is, het gezag van de werkgever en derhalve ook diens leiding en toezicht beperkt zijn;

«Dat het onderdeel faalt naar recht;

«Wat het tweede onderdeel betreft;

«Overwegende dat het arbeidshof in feite en op onaantastbare wijze beslist dat het wekelijks opstellen van het bedoelde programma voor de volgende week een bijkomende prestatie is die geen belangrijke wijziging inhoudt van essentiële bepalingen van de arbeidsovereenkomst; dat het arrest zodoende de conclusie van eiser beantwoordt.

«Dat het onderdeel niet kan aangenomen worden.»

(Voorzitter : de h. Naulaerts—Raadsheer-rapporteur : de h. Janssens—Advocaat-generaal : de h. Velu—Advocaten : mrs. Houtekier en De Gryse—In de zaak : D. t/ N.V. M.)

Arbh. Antwerpen (3e Kamer), 23 december 1977

Arbeidsongeval—Weg naar of van het werk—Gelijkgesteld traject—Zich een eetmaal aanschaffen—Betekenis.

Het ongeval deed zich voor toen de getroffene, die zich naar zijn werk begaf, een fles drank ging aanschaffen in een winkel die niet op het normale traject naar het werk lag. Daarom beriep het slachtoffer zich op het bepaalde bij art. 8, § 2, 1°, Arbeidsongevallenwet. Het arbeidshof verwerpt dit middel.

«Overwegende dat artikel 8, § 2, 1°, bepaalt dat met weg naar en van het werk wordt gelijkgesteld het traject afgelegd van de plaats waar de werknemer werkt naar de plaats waar hij zijn eetmaal neemt of het zich aanschafft, en omgekeerd;

«Overwegende dat zelfs indien men het relaas der feiten van appellant aanvaardt, deze wettelijke bepaling ter zake niet van toepassing is;

«Overwegende dat men wel kan aanvaarden dat de aankoop van een fles drank ter zake onder het begrip 'eetmaal' valt, daar het

normaal is dat men zich met het vooruitzicht op de shift van 14 uur tot 22 uur niet alleen eten maar ook drank aanschafft;

«Overwegende echter dat, opdat artikel 8, § 2, 1°, toepasselijk zou zijn, het moet gaan om een ongeval dat zich voordoet op het traject van de plaats waar de werknemer werkt naar de plaats waar hij zijn eetmaal neemt of het zich aanschafft en op de *terugweg*; dat artikel 8, § 2, 1°, niet van toepassing is op een ongeval dat zich voordoet op het traject van de verblijfplaats naar de werkplaats met de bedoeling het dagelijks werk aan te vatten; dat in dit laatste geval enkel artikel 8, § 1, leden 1 en 2, eventueel in aanmerking kan genomen worden;

«Overwegende dat, aangezien zelfs in de versie van appellant het ongeval niet kan beschouwd worden als een ongeval op de weg naar het werk, de door hem als bewijs aangeboden feiten niet relevant zijn.»

(Voorzitter : de h. Marcelis—Raadsheer in sociale zaken : de hh. Walraet en De Voecht—Advocaten : mrs. Jespers loco Deprez en Lesthaeghe—In de zaak : M. t/Verzekeringsmaatschappij G.)

BOEKEN

Strafwetboek, Wetboek van Strafvordering en bijzondere strafwetten, opnieuw bewerkt en samengesteld door A. VANDEPLAS, substituit-procureur-generaal, Maarten Kluwer's Internationale Uitgeverijsonderneming N.V., Berchem/Antwerpen-Amsterdam, 1978, tweede druk, 495 fr.

In de serie wetteksten in pocketvorm verscheen de tweede druk van het deel over strafrecht en straffordering. Alle teksten werden bijgewerkt tot 1 januari 1978.

Onder de vele uitgaven van wetboeken neemt dit werkje o.i. een bijzondere plaats in en dit niet hoofdzakelijk om zijn redelijke prijs en zijn praktische vorm. Er zijn twee speciale redenen die er ons toe aanzetten de aandacht op deze verzameling wetten te vestigen. Een eerste is dat de hoeveelheid teksten groot is en dat de samensteller in het geheel van bijzondere strafwetten een nuttige keuze deed in het licht van de bedoeling die dit handige boekje voorligt, namelijk aan praktijkjuristen een accurate en recente tekstuitgave te bezorgen. Naast het Strafwetboek en het Wetboek van Strafvordering werden opgenomen : wet van 6 maart 1818 betreffende de straffen, wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis, wet van 31 mei 1888 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling, wet van 27 november 1891 betreffende landloperij en bedelarij, wet van 28 juli 1893 betreffende hoger beroep en cassatie van gedetineerden, K.B. van 17 januari 1921 ter uitvoering van de wet van 31 mei 1888 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling, K.B. van 20 januari 1939 tot vereenvoudiging der vormen van de straffordering, besluit van 14 november 1939 betreffende de beteugeling van de dronkenschap, wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitsel en de probatie, wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij. Een opsomming leek ons nuttig te meer daar verscheidene van deze wetten in andere goedkope edities niet zijn opgenomen.

De belangrijkste reden waarom dit werkje een betere kwalificatie verdient dan «wegwerperij» is het voortreffelijk analytisch register. Dit register maakt van het boekje een uitstekend, snel te hanteren werkinstrument. Wie de volledigheid en de accuraatheid van de heer Vandeplass kent als annotator in het *Rechtskundig Weekblad*, zal ook hier zijn scherp opmerkingsvermogen terugvinden. Tussen de ongeveer duizend trefwoorden ontdekt men er heel wat die in geen enkel ander register te vinden zijn maar die de volledigheid en dus de handzaamheid alleen maar kunnen verhogen.

Frank Hutsebaut

BALIELEVEN

Verbond van Belgische Advocaten — Congres te Kortrijk

Het Verbond van Belgische Advocaten houdt op 7 oktober 1978 te Kortrijk een congres met als algemeen thema: Kosten van een rechtszaak voor de rechtzoekende.

De volgende onderwerpen zullen aan de orde komen:

1. Eigenlijke gerechtskosten, inleiding door mr. W. Lietaer (Kortrijk), preadviseur;
2. Kosten van deskundigen en technische raadgevers, inleiding door mr. W. Truyens (Dendermonde), preadviseur;
3. Kosten en honorarium van advocaten, inleiding door mr. J. le Maire (Luik), preadviseur.
4. Mededelingen over de toestand in de naburige landen.

Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie Samenstelling van de Raad der Orde

Stafhouder: mr. G. van Hecke; leden: mrs. J. Van Ryn, A. Bayart, J. Dassel en C. De Baeck.

Orde van Advocaten te Antwerpen Samenstelling van de Raad der Orde

Stafhouder: mr. H. Segers; leden: mrs. J. Van den Heuvel, W. Van Nieuwerburgh, P. van Doosselaere, E. Verschuere, A. Debergh, F. Maes, Fil. Lambrechts, J. Van Goethem, J. Lenaerts, W. Hendrickx, F. Erdman, L. Dreessen, H. Dierckxsens (secretaris), J. Deprez, L. Van Humbeek en H. De Winter.

Orde van Advocaten te Brugge Samenstelling van de Raad der Orde

Stafhouder: mr. Paul Ducheyne; leden: mrs. Jacques Van der Ghote, Urbain Govaert, Walter Vanbeylen, Etienne Maes, André Porta, Franck Dousselaere, Charles Deduytsche, Jacques Verborgh, William De Becker, Walter Weuts, Paul D'Hoest, Daniël De Clerck, Hugo Vandeputte en Ernest Schepens.

Orde van Advocaten te Gent Samenstelling van de Raad der Orde

Stafhouder: mr. Paul Van Malleghem; leden: mrs. Octaaf Cammaert, Louis De Clerck, Medard De Sutter, Fernand van Hoorebeke, Hubert Van de Voorde, Arnold Haeck, Jean-Marie Kluyskens, Marcel Tevels, Willy Roosens, René Verstringhe, Jean Charles De Preter, Antoon Van Damme, Marc Callant en Paul De Cordier.

Orde van Advocaten te Leper Samenstelling van de Raad der Orde

Stafhouder: mr. Henri d'Udekem d'Acoz; leden: mrs. Jacques G.A. Bogaert, Luc Vanraes, Roger Durieu, Marc Mahieu, René Delobel en Guido Sedeyn.

Orde van Advocaten te Leuven Samenstelling van de Raad der Orde

Stafhouder: mr. Hugo Carnoy; eerste lid: mr. Armand Mombaerts; leden: mrs. Paul Vertessen, Karel Hubrechts, Frans De Clerck, Jacques Vermeersch, Guillaume Reynders, Florent Huybens, Ewald Vlassak, Pierre Vandenberg, Jean Lejeune, Elza Ruebens, Guy Michel en Frank Norman.

Orde van Advocaten te Turnhout Samenstelling van de Raad der Orde

Stafhouder: mr. A. Smets; leden: mrs. M. Van Damme, H. Van Gorp, J. De Cannière, A. Demet, W. Van Roy, J. Belmans en H. Schrijvers; secretaris: mr. K. Baten.

Vlaams Rechtsgenootschap bij de Balie te Brussel Samenstelling van het bestuur en plechtige openingszitting

Voorzitter: mr. Karel van Alsenoy; gew. voorzitter: mr. Piet Theuwissen; ondervoorzitters: mrs. Raoul De Puydt en Herman Verlinden; secretaris: mr. Luc Laporte; penningmeesters: mrs. Herwig Hemmerechts en Frieda Declercq; leden: mrs. Carl Bevernage, Guy Delvoie, Auguste Gooris, Jan Hardeman, Dirk Lindemans, Jan Uyttersprot.

De plechtige openingszitting vindt plaats op 3 november 1978. Mr. Bertrand Asscherickx is openingsredenaar.

Conferentie van de Jonge Balie te Leper Samenstelling van het Bestuur

Voorzitter: mr. Marnix Muylle; secretaris: mr. Marc De-crammer; Penningmeester; mr. Laurens Stubbe; vertengewoordiger van de stagiairs: mr. Joz. Defever.

Conferentie van de Jonge Balie te Kortrijk Samenstelling van het bestuur

Voorzitter: mr. Achiel Priem; ondervoorzitter: mr. Charles Vanhaesebrouck; secretaris: mr. Eddy Debussche; penningmeester: mr. Rik Honoré; mr. Herman Dereuse.

Conferentie van de Jonge Balie te Leuven Samenstelling van het bestuur

Voorzitter: mr. Marleen Schouteden; oud-voorzitter: mr. Kamiel De Trog; ondervoorzitter: mr. Piet Siffert; penningmeester: mr. Fabienne Legrand; secretaris: mr. Siegfried Moens; leden: mrs. Jacques Tibau en Tony Janssens; afgevaardigde van de stagiairs: mr. Luc Jordens.

Conferentie van de Jonge Balie te Turnhout

Voorzitter: mr. Luc Schuermans; ondervoorzitter: mr. Leo Hermans; leden: mrs. Marc De Backer, Paul Ballon, Guy Verbist, Christiane Schuermans, Greta Raeymaekers en Jozef Peeters.

MEDEDELINGEN

Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie voor de eenmaking van het recht

Bij ministerieel besluit van 28 juli 1978 (Staatsblad 10 augustus 1978, blz. 8934) werden voor een termijn van drie jaren met ingang van 17 april 1978 tot lid van de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie benoemd: de heren L. Dabin, hoogleraar aan de Universiteit te Luik; F. Dambremez, magistraat met opdracht bij het Ministerie van Justitie, directeur-generaal van het Bestuur der Wetgeving; W. Delva, hoogleraar aan de Universiteit te Gent; J. D'Haenens, hoogleraar aan de Universiteit te Gent; M. Fontaine, hoogleraar aan de Universiteit te Leuven; J. Heenen, hoogleraar aan de Universiteit te Brussel; R. Kruithof, hoogleraar aan de Universiteit te Antwerpen; J. Ronse, hoogleraar aan de Universiteit te Leuven; L. Simont, hoogleraar aan de Universiteit te Brussel; R. Soetaert, raadsheer in het Hof van Cassatie.

Voor dezelfde termijn van drie jaren werd prof. J. Ronse tot voorzitter van die commissie benoemd.

Over juridische documentatie

In het *Tijdschrift voor Notarissen* (42e jaargang, nr. 6, juni 1978) werd onder de titel «De Vlaamse jurist kan zich verbeteren» de tekst

opgenomen van een door prof. R. Dillemans op 25 november 1977 te Leuven uitgesproken feestrede ter gelegenheid van het eerste lustrum van het nieuw programma voor de licentie Notariaat. Hieraan ontleen wij de passage over «documentatie» :

Er is een ontzettende behoefte aan betere documentatie voor de praktijk, of, juist, aan een betere toegankelijkheid en beschikbaarheid van de bestaande documentatie. Want deze is er allengs in de Vlaamse rechtsliteratuur wel gekomen. Maar zij staat *feitelijk* niet echt ter beschikking van de meeste juristen.

Daarom heb ik het plan opgevat een «Rechtsgids» te publiceren waarin ieder practicus gemakkelijk de weg vindt naar alle nuttige rechtsdocumenten op stuk van wetgeving, rechtspraak en rechtsleer.

Aanleiding daartoe was het succes dat ons rechtsvulgarisatiewerk «Wegwijs» genoot : het kwam begin januari tot stand, als een gids voor elkeen «in de doolhof van rechten, plichten en voorzieningen» (686 blz.). Thans is de zesde druk reeds uitverkocht (30.000 exemplaren). De zevende druk is verwacht voor medio februari 1979.

Nu was dit werk opgemaakt voor de «gewone man en vrouw». Het blijkt uit vele binnenkomende reacties dat het in feite ook veelvuldig gebruikt wordt door magistraten, advocaten en notarissen. In bijna alle reacties van rechtspractici komt de suggestie naar voor de verwijzing naar de juridische basisbronnen eraan toe te voegen. Dit bleek, gezien het doel van karakter van dat werk, niet zonder meer mogelijk.

Wij zullen wel bij de eerstvolgende nieuwe herwerkte uitgave van het basiswerk, te verschijnen in oktober 1979, elk trefwoord laten vergezellen van enkele verwijzingen naar de basiswetgeving en naar enige literatuur voor verdere studie.

Maar aan de wel overduidelijke behoefte van de jurist en de rechtspracticus aan een technisch-juridisch referentiewerk dat hem doelmatig begeleidt in een doorheen de massale rechtsdocumentatie, willen wij op een geëigende manier tegemoet komen.

Er ontbreekt inderdaad een Nederlandstalig referentiewerk voor het Belgisch recht.

Het huidige rechtmatig verlangen naar gelijkberechtiging, zeker als het over «Belgisch» recht gaat, alsmede het feit dat daardoor de nieuwe generaties studenten en afgestudeerden — die minder Frans kennen dan vroeger — reël gehandicapt zijn, maakt deze toestand niet langer duldbaar.

Zelfs een referentiewerk van de eerste graad bestaat er in het Nederlands niet, wel in het Frans.

Het voorgenomen werk zou voor het Nederlands taalgebied aan deze behoefte tegemoetkomen.

Maar er bestaat voor het Belgisch recht helemaal geen referentiewerk van de tweede graad ; zelfs in de meeste andere rechtsstelsels ontbreekt zulks, waardoor de toegankelijkheid van het vreemde recht en de studie van de rechtsvergelijking steeds erg moeilijk blijft.

Het voorgenomen project zou ook en vooral aan deze behoefte tegemoetkomen.

De bedoeling is dus bij elk probleem onmiddellijk de bestaande wetgeving, heersende rechtspraak en gepubliceerde rechtsleer vermeld te vinden in verwijzingsvorm, zodanig dat voorafgaandelijke opzoekingen in tientallen verspreide werken uitgespaard worden.

Het zal ons recht toegankelijk maken voor het buitenland, dank zij een vertaling in het Engels en in het Frans, waarbij meteen een vertaling van ons eigen technische rechtstermen zou voorhanden zijn.

Het zal de Nederlandse rechtsliteratuur, hopen wij, ook wat meer toegankelijk maken voor onze Franstalige collega's. Ik maak mij werkelijk bezorgd — en dit los van elke chauvinistische, nationalistische of Vlaams overdeden reacties — het gaat er bij mij nu om de wetenschappelijke waarde van een aantal Franstalige publikaties in de Belgische rechtsliteratuur. Velen van onze collega's kennen gewoon de Nederlandstalige monografieën en onvertaalde vonnissen of arresten niet. Het is niet ongewoon een doctoraal proefschrift te vinden met veel meer verwijzingen naar het blijkbaar aantrekkelijk Parijse rechtsgebeuren dan naar de uitstekende vonnissen van Antwerpen, Leuven en Veurne of naar Nederlandse artikels. Hetzelfde voor handboeken. Hetzelfde voor artikels. Een verontrustend groot aantal onzer Franstalige collega's moesten voortaan uit weten-

schappelijke eerlijkheid niet meer vaststellen dat «de rechtspraak en de rechtsleer» maar wel de «Franstalige rechtspraak en rechtsleer» dit of dat voorhoudt.

Dit weze een parenthesis die mij van het hart moest en die men mij *south of the border* en *in la capitale* maar niet kwalijk moet nemen . . .

Over het project Rechtsgids zal ik nu niet verder uitweiden omdat dit wat propagandistisch zou aandoen. Ik hoop dat het binnenkort, zonder afbreuk te doen aan bestaande *diensten* (zoals bv. Credoc), een onvervangbare plaats in de bibliotheek van elke «rechtgeaarde» rechtspracticus zal innemen en dat mijn prognose zal uitkomen, nl. dat het uitgespaard aantal aan voorafgaandelijk onderzoekingswerk onvoorstelbaar groot zal zijn — 4 à 6 miljoen uren per jaar — en dat de trefzekerheid, de exhaustiviteit en de betrouwbaarheid van het geleverde juridische werk enorm zal gestegen zijn.

BERICHTEN

Colloquium over de toekomst van de kabeltelevisie

De Interkommunale voor Teledistributie van het gewest Antwerpen (Integan) organiseert op 25 oktober 1978 te Hoboken een colloquium met als thema «De toekomst van de kabeltelevisie».

De heren M. Gewillig, directeur-generaal a.i. Technische diensten B.R.T., G. Waelbers, ingenieur-directeur van Integan, mr. Jan Dijk en M. De Sutter, voorzitter van de Beroepsvereniging van de Radio- en Televisiedistributeurs houden referaten over «De recente evolutie van de produktie en de aanvoer van omroepprogramma's», «Ontwikkelingsmogelijkheden van de kabeltelevisie», «Problemen rond auteursrechten en publiciteit» en «Van distributie van omroepprogramma's tot meer actieve kabel-T.V.».

Nadere inlichtingen kunnen verkregen worden bij het secretariaat van S.V. Integan, Boombekelaan 4, 2710 Hoboken, tel. 031/28.21.12 (toestel 131).

Vingt-cinquièmes journées de politique criminelle et de défense sociale te Antwerpen

Het Departement Rechten van de Universitaire Instelling Antwerpen, de «Centre Français de droit comparé» en de «Centre de recherches de politique criminelle» organiseren te Antwerpen op 27, 28 en 29 september 1978 de zgn. *Journées franco-belges de politique criminelle et de défense sociale* over het onderwerp «Place de la probation dans un système rationnel».

Deze studiedagen worden op woensdag 27 september 1978 te 11 uur ingeleid door toespraken van prof. Josse van Steenberge, voorzitter van het Departement Rechten U.I.A., prof. W. Calewaert, voorzitter van de studiedagen en de minister van Justitie, R. Van Elslande.

's Namiddags brengen de heren Chr. Eliaerts, docent aan de V.U.B. en Jean Chazal, raadsheer in de Cour de Cassation de France een eerste verslag uit over «Le point de vue historique et judiciaire». Op donderdag 28 september 1978 behandelen de heren M. Rozie, assistent aan de U.I.A., J.Y. Dautricourt, hoogleraar aan de K.U. Leuven en Raymond Gassin, hoogleraar aan de universiteit te Aix-en-Provence «Le régime légal de la probation et sa place dans la politique criminelle». Tijdens de laatste dag, nl. 29 september 1978, worden verslagen uitgebracht door prof. Raymond Screvens, raadsheer in het Hof van Cassatie en mevrouw Basler van het «Centre national de criminologie» over «Analyse d'une enquête sur l'application de la probation en Belgique», door de heer Jacques Verin van het Franse Ministerie van Justitie over «Le point de vue criminologique», door mevrouw M.L. Marck over «Traitement et guidance des probationnaires» en door de heer Pierre Vengeon van het Franse Ministerie van Justitie over «Le point de vue pénitentiaire».

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij het Departement Rechten, Universitaire Instelling Antwerpen, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk.

Interuniversitair Derde Cyclusonderwijs Oosteuropakunde

In de laatste jaren is de belangstelling voor de Oosteuropese landen meer en meer gaan toenemen. Dit zal niemand verwonderen als men bedenkt dat die landen meer dan de helft van het Europese continent omvatten en dat één ervan, de U.S.S.R., een wereldmogendheid is geworden.

De behoefte ontstaat dan ook bij allerlei specialisten: juristen, economen, sociologen, filologen, historici, slavisten e.a., om hun belangstelling te richten op Oosteuropese problemen. Met dit doel hebben een aantal deskundigen van Nederlandstalige universiteiten (K.U.L., R.U.G. en V.U.B.) een reeks cursussen opgesteld. Ten einde tegemoet te komen aan de wensen van de doctorandi en andere belangstellenden uit verschillende disciplines, werden deze cursussen in wetenschappelijke eenheden ingedeeld.

Een eerste groep betreft hoofdzakelijk Oosteuropese recht en Oosteuropese instellingen. Deze groep is in de eerste plaats — maar niet uitsluitend — bedoeld voor licentiaten in de Rechtswetenschappen en in de Staats- en Sociale Wetenschappen. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan de juridische vakterminologie ten einde de specialisten de mogelijkheid te geven zich sneller in de teksten in te werken.

Het programma van de groep Recht ziet eruit als volgt: 1. Gronddige vraagstukken uit het recht van de Sovjetunie en de overige Oosteuropese staten; 2. Politieke instellingen van de Oosteuropese landen; 3. Juridische terminologie in de Slavische talen met oefeningen (deze drie cursussen worden gegeven door prof. F. Gorlé, V.U.B.); 4. Specifieke topics te kiezen uit de programma's van de drie deelnemende universiteiten.

Een tweede groep van cursussen heeft de Oosteuropese economie tot voorwerp. De derde groep betreft Literatuur in de ruime zin. De vierde groep richt zicht tot specialisten in de Geschiedenis, de Kunstgeschiedenis en de Cultuurgeschiedenis.

Elke cursus omvat 30 uur. In de geest van de organisatoren kunnen zowel afzonderlijke vakken als een afgeronde cyclus van cursussen gevolgd worden. Een cyclus bestaat uit de vier vakken van een groep, gecombineerd met één vak, vrij gekozen uit de andere groepen (samen dus vijf vakken, totaal 150 uur). Men kan echter ook zelf een cyclus van vijf vakken samenstellen, gekozen uit de vier groepen.

Correspondentieadres: prof. dr. F. Vyncke, Seminarie voor Slavistiek, Rozier 44, 9000 Gent (tel. 091/25.76.11).

Lokale contactadressen: prof. dr. E. Böcker, Afdeling Slavistiek K.U.L., Blijde Inkomststraat 21, 3000 Leuven (tel. 016/23.88.51) en prof. dr. F. Gorlé, Centrum voor de Studie van de Oosteuropese Socialistische Rechtsstelsels V.U.B., Pleinlaan 2, 1050 Brussel (tel. 026/48.55.40).

Inschrijving: door middel van een brief aan prof. F. Vyncke, met opgave van de gekozen vakken en dit vóór 15 oktober 1978. De cursussen zijn kosteloos. Licentiaten kunnen in bepaalde gevallen vergoeding voor hun reiskosten krijgen.

Getuigschriften: een getuigschrift kan toegekend worden voor elke cursus gevolgd met vrucht, al dan niet met examen. Een M.A. Derde Cyclus kan afgeleverd worden aan de houder van een diploma licentiaat na minimum één jaar studie en na het afleggen met goed gevolg van een examen over een cyclus van vijf vakken (150 uur).

De cursussen over Oosteuropese recht zullen gedoceerd worden aan de V.U.B. op maandag en/of dinsdag, eventueel maandagavond indien belangstellenden alleen 's avonds vrij zijn. Een algemene vergadering van alle belangstellenden heeft plaats op zaterdag 14 oktober 1978 te 10 uur in het Seminarie van prof. Vyncke, Rozier 44 te Gent.

IXes Journées d'Études juridiques Jean Dabin — La transmission des obligations

De IXes Journées d'Études Juridiques Jean Dabin, georganiseerd door het Centre de Droit des Obligations, zullen plaatsvinden op 23 en 24 november 1978 te Louvain-la-Neuve. Het thema ervan zal zijn: «La transmission des obligations». Het programma luidt als volgt:

Donderdag 23 november

Openingszitting

14 u 30: Openingsrede door Ph. Godding, decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Université catholique de Louvain

Eerste werksitting

Voorzitter: A. Lagasse, hoogleraar aan de Université catholique de Louvain.

15 u 00: Inleidend verslag over het Franse recht door J. Ghestin, hoogleraar aan de Université de Paris

16 u 00: Inleidend verslag over het Belgische recht door P. Van Ommeslaghe, hoogleraar aan de Université libre de Bruxelles.

17 u 00: Algemene discussie

18 u: Receptie aangeboden door Mgr. Ed. Massaux, rector van de Université catholique de Louvain

Vrijdag 24 november

Tweede werksitting

9 u 30: Werken in de commissies.

1. «Huuovereenkomst en verzekeringen»:

- Voorzitter: mevr. S. David-Constant, hoogleraar aan de Université de Liège

- Verslaggevers: L. Simont, hoogleraar aan de Université libre de Bruxelles, en S. Fredericq, hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Gent.

2. «Samenvoeging van gemeenten»:

- Voorzitter: P. Orianne, hoogleraar aan de Université catholique de Louvain

- Verslaggever: Chr. Daubie, docent H.E.C. (Liège) en IPSSA (Marcinelle)

3. «Bank en factoring»:

- Voorzitter: R. Henrion, hoogleraar aan de Université libre de Bruxelles

- Verslaggevers: Y. Chaput, maître de conférences agrégé aan de Faculté de Droit et de Science Politique van Clermont-Ferrand, J. Pardon, juridisch raadgever bij de Belgische Vereniging der Banken en B. Dhaeyer, assistent aan de Université catholique de Louvain.

4. «Fusies en splitsingen van vennootschappen»:

- Voorzitter: W. van Gerven, hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Leuven

- Verslaggevers: P. Coppens, hoogleraar aan de Université catholique de Louvain en V. Thoreau, directeur van de Ecole liégeoise de Management (Liège)

11 u 15: Rechtsvergelijkend verslag door K.H. Neumayer, hoogleraar aan de Universiteiten van Würzburg en Lausanne

13 u 00: Lunch

Derde werksitting

Voorzitter: R.O. Dalcq, hoogleraar aan de Université catholique de Louvain.

14 u 30: Synthese van de werkzaamheden der commissies

15 u 30: Algemene discussie

16 u 30: Samenvattend verslag door M. Fontaine, hoogleraar aan de Université catholique de Louvain, directeur van het Centre de Droit des Obligations.

Deze studiedagen zullen plaatsvinden in de nieuwe gebouwen van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid te Louvain-la-Neuve.

Voor alle inlichtingen: Centre de Droit des Obligations, 34, de Beriotstraat, 3000 Leuven; tel.: 016/22.52.44 en Centre de Droit des Obligations, Collège Thomas More, 2, Place Montesquieu, 1348 Louvain-la-Neuve; tel. 010/41.81.81, binnenpost 4732.